

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Upraviništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:
Enostop. petlitrsta (72 mm):
za enkrat 13 k.
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 10 strani.

Dr. Hočevnar o vinogradništvu.

(Govor poslanca g. dr. Hočevnarja v drž. zboru.)

Visoka zbornica! Da potrebuje vinogradništvo v Avstriji krepke podpore in pomoči vseh činiteljev, ki jim je in mora biti na srcu ohranitev in povzdiga ljudskega blagostanja, je jasno vsakomur, ki tudi le nekoliko pozna vinogradniške razmere. Vinogradništvo je v Avstriji važna panoga poljedelstva, obsega 247 tisoč hektarov zemlje ter hrani in zaposluje mnogoštevilno prebivalstvo. Vsaka trajna škoda, ki jo trpi vinogradništvo, mora neugodno uplivati na ostale proizvodne panoge poljedelstva.

Nobena vrsta poljedelstva ni dosedaj toliko trpela in bila tako blizu propada, kakor v zadnjih desetletjih avstrijsko vinogradništvo. Saj je bilo od skupne površine 247 tisoč hektarov do konca leta 1906. nad 166 tisoč hektarov vinogradov okuženih, med njimi nad 95 tisoč hektarov docela uničenih in opustošenih, in ista usoda preti tudi ostalim, dosedaj še ne okuženim okrajem, počasoma in neizbežno.

Nobeni kronovini in nobenemu kraju ne priznane in dosedaj ni priznana ta razdvojenost kuga. Najboljše se je godilo še Tirolcem. Na Tirolskem je dosedaj od skupnih nasadov v površini nad 12 tisoč hektarov še-le nekaj nad 1500 hektarov okuženih, med njimi le 42 hektarov popolnoma uničenih. Jako slabo in žalostno pa je v tem oziru na Štajerskem. Na Štajerskem je od 34 tisoč hektarov do danes nad 23 tisoč, skoro 24 tisoč hektarov okuženih in med njimi nad 18 tisoč hektarov popolnoma pokončanih.

Enako ali se hujšo sliko nam nudi Kranjska, kjer je od skupnih nasadov v površini 11.600 ha dosedaj okoli 11.270 ha okuženih in med njimi nad 9300 ha popolnoma uničenih. Na Goriškem in Gradiščanskem vidimo isto sliko. Goriška in Gradiščanska ima okrog 7000 ha vinogradov; od teh je do danes nad 6400 ha okuženih in 4008 ha popolnoma pokončanih.

V celi tostranski polovici države pa je, kakor sem že omenil, nad 95 tisoč ha vinogradov docela uničenih in opustošenih. Dohodki teh opustošenih zemljišč so

za dolgo vrsto let pretrgani, in če se računa, da se pridela n. pr. na enem hektaru v letu — recimo — 30 hl in če cenimo hektoliter povprečno s 40 K, si pač lahko izračunamo, kakšno zgubo to vsako leto pomenja za narodno gospodarstvo.

Pa ne le posamezni vinogradniki so oškodovani, marveč tudi država sama, ki zgubi na zemljiškem davku, in sicer, ker od opustošenih zemljišč ni treba plačevati davkov, vsako leto več stotisočev kron. Namesto našega nekdanjega dobrega domačega vina morali smo ga nabavljati iz tujine, največ iz Tirolskega in z Ogrskega.

Naš denar, ki bi bolje doma ostal, potuje v tujino in kar se je za drag denar iz tujine k nam uvažalo, to, kakor dobro vemo, ni zraslo v vinogradu (posl. Kadlčák: Krščeno!) Da!

Opustošenje in uničevanje vinogradov po trtni uši pa ni edina pozitivna škoda, ki jo je vinogradništvo trpelo; nadaljina in ravno tako velika škoda tiči tudi v tem, da treba žrtvovati razmeroma mnogo denarja in uporabiti izredno intenzivnega dela, da se opustošene prostore zopet popravi in rekonstruira.

Gospodje, ki so iz krajev, kjer ni vinogradov, pač niti ne slutijo, kako težka in draga je taka rekonstrukcija, koliko lepega denarja se mora zabiti v zemljo in koliko znoja stane, da se taka zapuščena tla, zlasti če so strma in kamenita, kakor pri nas na Kranjskem, zrigola, zopet strokovno popravi in znova zasadi s trtami.

Oni tudi ne vedo, kako so bili razočarani tisti vinogradniki, ki so koj v početku popraviljavnih del svoje vinograde prenovili, ko se še ni imelo izkustev, kaj in kako bi se najboljše napravilo in katere trte so za dotično lego, kraj in podnebje najprimernejše. (Poslanec Malik: Ker je vlada akcijo mnogo preboječe uvela!) Bila je prepočasna.

Seveda je prenovljenje opustošenih vinogradov lažje za take, ki so tako srečni, da imajo pri rokah zadosti drobiža. Vse drugače pa je to pri malih kmetih, rekel bi, pri vinogradniških proletarcih. Trtna uš se pred njihovimi vinogradi ne ustavi in ne priznane malemu posestniku. Le-ta, čegar obstanek temelji na vinogradu, in ki nima razum istega ničesar ali pa le kaj malega v svoji lasti, je vsled trtne uši izgubil vse, je prišel v silo in se v kratki

dobi spremenil v resničnega kmečkega proletarca.

Ker se mu ni svetovalo in ne pomagalo in ker ni imel sredstev, je opustošene vinograde, zlasti pri nas na Kranjskem v mnogih slučajih opustil, jih moral prodati in se potem izseliti v vestfalske premo-govnike ali pa v Ameriko.

Le polagoma se je javnost spomnila, da je potrebna pomoč trpečemu vinogradništvu. Najprej so nastopili topla čuteči nesebični možje, ki so ljudstvu dajali zopet pogum in mu po najboljši vednosti svetovali; potem so se ljudstva spomnile tudi poljedelske korporacije in nazadnje še-le sta prišli na vrsto dežela in država, ki sta spoznali veliko nevarnost, ki preti vinogradništvu, in važnost vinogradništva za splošno gospodarstvo ter omogočili z raznimi drugimi podporami, da se je tudi mali vinogradnik mogel lotiti prenovljenja svojega pokončanega posestva.

Država in dežela sta dosedaj na Štajerskem izposodili skupaj nad 3.148.000 K, in sicer vsaka polovico, na Kranjskem pa do konca leta 1906. skupaj, vsaka polovico, 1.148.956 K brezobrestnih predujmov; s temi posojili se je zamoglo na Štajerskem 2878 ha in na Kranjskem 1033 ha vinogradov prenoviti. Dodajam pri tem, da se je na Štajerskem dosedaj prenovilo skupaj 7000 ha vinogradov, na Kranjskem pa okrog 4200 ha, tako da je na Štajerskem s pomočjo teh predujmov dežele in države bilo mogoče prenoviti ne celo polovico, na Kranjskem pa le četrtinko vinogradskih nasadov najrevnejših slojev. V istem razmerju, kakor se je ta rekonstrukcija vinogradov godila dosedaj, bo se to bržkone godilo tudi v bodoče. Da se torej reši čim večje število gospodarsko oslabljenih eksistenc in vobče vinogradništvo kolikor mogoče povzdigne, bosta pač tudi zanaprej morali pomagati država in dežela povsod, kjer samopomoč ne zadostuje. Nisem prijatelj načela, da bi država ali dežela morala vselej in povsod vmes poseči, toda ta dva činitelja sta na vsak način dolžna, da storita to tam, kjer so celi sloji prebivalstva brez lastne krivde in vsled elementarnih dogodkov izročeni be-di in proletariziranju in si z lastno močjo ne morejo pomagati.

Sredstva, ki jih dežela ali država v to svrhu potrošita, niso vržena v vodo, temveč plodonosno naložena, kajti gospodarsko okrepljene eksistence povrnejo,

kar so dobile, zopet z bogatimi obrestmi v obliki zemljiških davkov in naklad in končno tudi z indirektnimi davki.

Trta sama ima mnogo več sovražnikov, nega vsaka druga rastlina. Njen pridelek je bolj kakor vsake druge rastline odvisen od dobrega ali slabega vremena, poleg tega pa ima trta v peronospori, v oidiju, kiseljaku in drugih črvih neizprosne sovražnike, ki jih je mogoče uničiti le z dragimi sredstvi, in cene teh sredstev, zlasti modre galice proti peronospori in žvepla proti oidiju, rastejo od leta do leta in jih mali posestnik kmalu ne bo mogel več zmagovati. Želimo torej in zagotovo pričakujemo, da bo vlada, in sicer ne le za Nižjo Avstrijo, marveč za vse kronovine sploh odsihdob dovoljevala znatnejše zneske v izplačilo brezobrestnih posojil in podpor ter da bo storila tudi vse, kar je potrebno, da postanejo modra galica in morda tudi žveplo ter druga obrambena sredstva cenejša.

Opomnil bi visoko vlado nadalje še na to, da se sedaj, dasi imamo še sami velikanskih zalog vina, uvažava vino z Ogrskega v neznanskih količinah, in da naj najde sredstev in poti v varstvo našega vina, da se uvoz ogrskega vina, o katerem se niti ne more trditi, da je vse zraslo na trti, prepreči.

Nadalje bi, dasi je to gospod poljedelski minister že obljubil, še enkrat prosil, naj visoka vlada opomni ogrsko vlado, da se vinski zakon kmalu uvede tudi na Ogrskem.

Sedaj prehajam k svoji ožji domovini Kranjski. Že prej sem omenil, da je od skupnih nasadov v površini 11.600 ha že 11.271 ha okuženih in med njimi 9300 ha popolnoma uničenih. Dosedaj se je prenovilo približno 4200 ha; od teh 4200 ha se je popravilo 1033 ha le s pomočjo države in dežele. Lahko se torej reče, da je vinogradništvo pri nas še zelo zaostalo.

V prenovitev istega se je sicer že marsikaj storilo, toda preostaja še mnogo dela. Kranjska dežela je ob svojih neugodnih finančnih starih, kolikor je mogla. Ovirala jo je v tem tudi večletna obstrukcija v deželni zboru, vsled katere se pač ni moglo dovoljevati sredstev za popravilo vinogradov in podpiranje vinogradništva. Iz tega se tudi razlaga, da država v zadnjih letih, zlasti v letih 1904 in 1905 ni prispevala v ta namen niti novčiča. Še-le leta 1906 je država dala zopet 40.000 K

LISTEK.

Slavnostni spreved na Dunaju.

Pripravljalna dela za ta spreved so povsod v polnem tiru. Po celi deželi so se zbirali udeleženci in je že zagotovljeno častno število, sijajna udeležba. Med tem je v Ljubljani delala neumorno odborova pisarna in vodila administrativna in finančna dela. Pod predsedstvom deželnega glavarja se je vršila te dni seja odsekov in so se pri tej osredotočila vsa poročila. Umetniški klub »Sava« je razkazal po svojih zastopnikih uspehe svojega dela ter je predložil natančen vspreved spreveda, sestoječ iz sledečih skupin: »Zeleni Juri« z belokranjsko svatbo, gorenjska svatba, vrnitev s sejma, kočevska lovska skupina. Ta program se je sicer odobral v obče kot umetniško premišljen, žalibog se je pa izkazalo, da je v tem kratkem času iz tehniških in finančnih ozirov deloma neizvršljiv, ker bi bilo treba vzeti s seboj več kot 20 domačih vozov in celo kopo drugih k bali spadajočih predmetov; ob enem bi bilo seveda treba tudi skrbeti za vzorno vprego na Dunaju, ki bi morala biti nalašč prirojena za naše kraje. Vsled tega se je sklenilo, da se vporabi vse dosedaj pripravljene udeležence, da je pa za to treba

druge oblike, v kateri se mobilizacija lažje in z manjšimi stroški izvrši.

Spreved se je sedaj določil tako-le:

Otvori ga 6 trobentačev-pešcev v heroldskih nošah, katerim sledi 20 heroldov na konjih deloma v srednjeveških heroldskih, deloma v uskoških nošah z zastavonošo v sredi.

Prvo skupino tvori »Zeleni Juri« z belokranjsko svatbo.

Druga velika skupina je pod geslom »Zlatorog«.

Vsa ta skupina bo strogo po naravi prirejena. V skupino pride le »Zlatorog«, bel divji kozel z zlatimi, blestečimi rogovi, popolnoma obdan od triglavskih rož. Spremljali in vrstili se bodo okoli njega lovci s četami psov, planšarji in planšarice, Gorenjci in Gorenjke. Ta skupina bo brezdvomno dobro učinkovala na Dunajčane in se je osrednji dunajski odbor tudi jako polovalno izrazil o tej vprizoritvi.

Med belokranjsko in gorenjsko skupino pride kot nekaj prehod skupina z ljubljanskega polja, ženske v pečah in drugo spremstvo.

Kranjski oddelek zaključijo Kočevci s svojo lovsko skupino.

Vse skupine bodo ozaljšane s kranjskimi grbi in deželnimi zastavami.

Ta vzpored bo brezdvomno ugajal domačinom in tudi Dunajčanom, ker bo slikovit in pester.

Z ozirom na to, da se je vspreved predrugačil, so umetniki kluba »Save« se izrekli, da društvo kot tako ne prevzame izvršitve novega vspreveda, da pa prepušča svojim članom prostovoljno sodelovanje pri sprevodu. Odbor je vsled tega prevzel celo prireditve v lastne roke in bodo sedaj potovali po deželi odposlanci odbora, ki bodo urejevali ljudi za skupine in sprejemali tudi na novo priglase ter jim dajali potrebna navodila. Vsi, ki so se že priglasi, naj torej vnovič stopijo v stik z odposlanci ljubljanskega odbora, da z njimi dogovore še zadnje podrobnosti.

Vsi zaupniki na deželi se prosijo, da sedaj mobilizacijo vseh udeležencev najkrepkeje podpirajo ter jim dajo potrebna pojasnila in pouk.

Vsa nadaljna pojasnila daje sedaj edino: Kranjski odsek za dunajski cesarski slavnostni spreved, Ljubljana, deželni dvo-rec, soba št. 77, uradne ure za stranke od 3. ure popoldne do 7. ure zvečer.

Vsi dopisi naj se pošiljajo edino le na ta odbor.

Pisma s Kitajskega.

O. Veselko Kovač.

XXXI.

Zadnji teden je kitajska vlada objavila načrt za volitve poslancev v deželne zbo-

re posameznih pokrajin. Sestavila ga je po dolgem posvetovanju komisija, ki ima težavno nalogo, izdelati za cesarstvo od vseh slojev ljudstva tako željno pričakovano ustavo.

Najznačilnejše točke volivnega reda so te-le: Pravico voliti imajo: 1. akademično izobraženi možje; 2. vojaški častniki do gotove stopinje; 3. vsak državni uradnik, ki se je povzpел vsaj do sedme uradniške stopinje; 4. vodje državnih ljudskih šol, ki so naredili izkušnje iz kitajskega slovstva; 5. kmetje, ki plačujejo na leto vsaj pet sto kron davka in znajo čitati; 6. trgovci, kojih letni davek znaša približno 1000 kron in znajo tudi čitati. — Poslancem more biti izvoljen: 1. kitajski državljani, ki je star vsaj 60 let in ima zmožnost ter svojstva, omenjena zgoraj pod št. 1., 2., 3.; 2. državni uradnik, ki se je povzpел vsaj do tretje službene stopinje in vsi častniki 1. in 2. stopinje vojaškega dostojanstva; 3. vsi Kitajci, ki so naredili doktorski izpit na kakem državnem vsučilišču, slednji pa vsi oni kitajski državljani, ki so volili za občni blagor vsaj pol milijona kron.

Demokatičnega duha v tem načrtu ni prav nič. Vidi se, da so se gospodje komisarji preveč zagledali v zastareli in krivični volivni red nazadnjaške pruske države.

brezobrestnih posojil. Saj priznavam, da je država dosedaj izpolnovala svojo dolžnost, kolikor je pač mogla, prosim pa vladu, da tudi v bodoče obrača svojo pozornost našemu vinogradništvu na Kranjskem ter tudi zanj dovoljuje brezobrestna posojila, toda v večji izmeri nego dosedaj, in daje za povračilo teh posojil odloge, oziraje se na osebne razmere posameznih prosičev. Prosim visoko vladu, da tudi pri izterjevanju povračil ne postopa prestrogo, izplačevanje dovoljenih posojil pa vrši nekoliko hitreje, nego se je dosedaj godilo.

Novi nasadi, kar jih je do danes nastalo na Kranjskem, ne stojijo na vrhuncu popolnosti; opažamo še nekaj nered glede vrst, ki bi se jih naj sadilo. Na Dolenjskem n. pr. nimamo enotne vrste vina. Naš domači dolenjski cviček bi se naj zboljšal in dobil pristopa v širših krogih. Tudi glede našega kletarstva bi se bilo marsikaj želeli. V tem oziru bi vladu prosil, da stori vse, kar spada v njen delokrog in kar je v njeni moči, da se vinogradništvo po kakovosti in količini povzdigne.

Glede Kranjskega bi še izrekel neke posebne želje, ki jih naj visoka vladu upošteva in izpolni: 1. sedaj obstoječe državne trtnice naj ostanejo še v bodoče (vlada baje namerava te trtnice odpraviti); 2. v sodnih okrajih Trebnje, Žužemberk, Mokronog in Radeče naj se ustanovi po en vzorni in poskusni vinograd z najmanj enim oralom zemlje, da se viničarjem pokaže, kako se pravilno sadi trte, katere vrste je treba cepiti itd.; 3. naj se podpira društvene trtnice, ki bi se jih imelo ustanoviti še v Ivandolu, Št. Rupertu in Trebnjem, in pospešuje vinogradništvo z odjajo cenjenih cepljenk, ker so ti kraji za zeleno cepljenje nekoliko premrzli; 4. v drugih krajih, najboljše v sodnem okraju Novomestu na Trški gori, naj se ustanovi poskusni vinograd večjega obsega za različne domače in tuje trte, da bi se opazovalo lastnosti raznih zlahitnih vrst, zlasti glede križanja istih in da bi se pridelano vino mešalo itd. ter preskušalo glede kakovosti; 5. podoben poskusni vinograd, kakor n. pr. na Trški gori pri Novem mestu, moralo bi se ustanoviti v Beli krajini, najprimernejše v Semiču, kajti v teh krajih, ki so bili dosedaj odrezani od vsakega prometa, bi se moglo pridelovati najboljša vina na Kranjskem, kar pa se vsled konservativizma prebivalstva ne godi; 6. državno klet v Novem mestu naj bi se povečalo ter ji nabavilo najmodernejšo stroje itd., da se bo zmaglo tam še z večjim vspehom nego dosedaj obdržavati kletarske tečaje in kazati obiskovalcem najnovejše kletarstvo; 7. naj se pospešuje ustanavljanje vinarskih združenj, ki bi naj prevzele trgovino z vinom v svoje roke. Take združenja in združne kleti naj bi se razum Vipave, kjer tak zavod dobro deluje, ustanovilo tudi v Krškem, v Novem mestu in v Metliki. To bi bile posebne želje, ki si jih dovoljujem predložiti za našo Kranjsko in za katerih izvršitev in podporo visoko vladu udano prosim.

Imel bi še nekaj omeniti glede Gradiške in Gradišanske. Tu je od 7000 ha nasadov, kakor sem že omenil, okuženih 6400 ha, med njimi popolnoma uničenih nad 4000 ha; 50 odstotkov tega okuženega ozemlja je dosedaj prenovljenih in nasa-

jenih s cepljenkami na ameriški podlagi. Najbolj je prenovitev napredovala v vipski dolini, potem v goriški okolici, na Krasu, v Furlaniji. V glavnem vinorodnem okraju poknežene grofije Goriške in Gradišanske, v Colliju, kjer je že tudi dokazana trtna uš, pa se do danes ni storilo še skoraj ničesar. Za te kraje bi bila hitra in izdatna pomoč v tem oziru skrajno potrebna.

V svrhu hitrejšega prenovljenja vinogradov je deželni odbor goriški l. 1903 ustanovil deželno trtnico, iz katere je do danes razpečal vinogradnikom skoro poldrug milijon cepljenk za lastno ceno. Take trte se je prodajalo po 12 do 14 kron za sto kosov. Opetovano — od leta 1901 naprej — se je prosilo visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo v korist te akcije za gmožno podporo, kakor jo je visoka vlada v obilni meri drugim deželam naklonila. Do danes c. kr. vlada ni dovolila Goriški in Gradišanski niti najmanjše podpore. Ako bi c. kr. vlada podpirala goriško deželno trtnico, moglo bi se cepljenke oddajati mnogo cenejše ter omogočiti tudi revnejšim vinogradnikom, da bi svoje vinograde hitreje prenovili.

Razum tega bi c. kr. vlada v bodoči periodi naj prispevala večjo svoto k brezobrestnim posojilom za prenovljenje po trtni uši uničenih vinogradov, kakor deželni sklad, v kar je po določilih drugega odstavka, član l. zak. z dne 4. aprila 1902 drž. zak. št. 136, opravičena, to pa iz razloga, ker zaslužijo razmere v tej deželi posebnega upoštevanja.

Vlada ima nekoliko trtnic v drugih deželah; iz teh bi naj deželni trtnici v Goriči odstopala potrebne podloge (riparia portalis, rupestris monticola) morda po 600.000 reznic več let zaporedoma, dokler ne bodo vsi vinogradi prenovljeni, — da bi vinogradniki zamogli iz deželne trtnice zadobiti cenene trte. Tudi nagrade za vzorne nasade naj bi se delilo posestnikom. Končno naj bi se zvišale podpore za vinarska društva; od leta 1904. do 1906. se je na Goriškem dovolilo le 2100 kron.

Prošlega julija sem stavil predlog, ki sem z njim pozival vladu, da odpiše državna brezobrestna posojila, ki jih je bilo od leta 1892. do leta 1896. dovolila. Vinarski odsek se je posvetoval o tem predlogu, ga obravnaval in končno tudi odklonil. Z največjim obžalovanjem konstatiram, da je bil ta predlog odklonjen. Saj bi državi ne nanesel tolike škode. Kajti posebno na Kranjskem bi se na ta način darovalo morda okrog 100.000 kron brezobrestnih posojil. Svote glede drugih dežel mi niso znane. Moj predlog pa je bil tako sestavljen, da bi se uporabil tudi glede drugih vinorodnih krajev. Ta predlog sem hotel danes v obliki resolucije ponoviti. Ker pa mi je že iz vinarskega odseka znano, kakšno stališče nasproti temu predlogu zavzema vlada in stranke, hočem to opustiti. Končno pa bi še vendar enkrat toplo apeliral na vladu, da ne okrene svoje pozornosti od vinarstva v Avstriji in zlasti na jugu Avstrije, marveč da isto po možnosti in z vsemi močmi ter v celem območju svoje ingerence podpira. (Odobravanje.)

„Slomškova zveza“.

Vabilo na sestanek somišljenikov. Na binkoštni torek dopoldne se bodo sešli ob 9. uri v šoli na Grosupljem učitelji in učiteljice člani »Slomškove zveze« na prijateljski razgovor. Na Grosupljem se stekajo tri železnice in je ondi zaradi tega prav primeren kraj za sestanke. Jutranji vlaki prihajajo okrog 8. ure, a popoldanski odhajajo okrog 2. ure. Pridite! — Za »Slomškovo zvezo«: Fr. Jaklič, t. č. predsednik. — Dobrepolje, dne 8. maja 1908.

Poročilo iz odborove seje »Slomškove zveze«, ki je bila dne 15. aprila t. l., 1. Četrtni občni zbor bode v začetku septembra v Bohinjski Bistrici. 2. Vzame se na znanje, da je društvo pristopilo in bilo sprejeto v »Katoliško učiteljsko zvezo«, ki ima svoj sedež na Dunaju in šteje več tisoč članov (nad 7000). 3. Društvo bode po možnosti prispevalo za Primožičev — nagrobni spomenik in bode v ta namen tudi nabiralo prostovoljne darove. 4. »Slomškova zveza« se bode obrnila na deželni odbor s prošnjo, da bi preskrbel učitelstvu dve brezplačni sobi v deželni bolnišnici; ako bi se pa to nikakor ne moglo dovoliti, pa naj bi se vsaj dovolilo učitelstvu rabiti II. razred za ceno III. razreda. (Prošnja je že na svojem mestu.) 5. Izvolila se je deputacija, ki bode šla k deželni odboru priporočiti se za regulacijo učiteljskih plač. 6. Dopisnike in sotrudnike »Slovenskega Učitelja« se bode primerno honoriralo. — Iv. Štrukelj, tajnik.

Darovi za nagrobni spomenik Štefanu Primožiču. (Dalje.) Po 2 K so darovali: Stanonik, nadučitelj; J. Vogel, voditelj čipkarskega tečaja na Dunaju; Iv. Drašler; katehet Oswald; trgovec Fr. Golik; po 1 K: dekan M. Arko; kaplan M. Zevnik. — Darove sprejema Ivan Štrukelj, nadučitelj v Dobropoljah.

Državni zbor.

Dunaj, 26. maja.

Vsi listi se bavijo z demisijsko dveh skupnih ministrov, barona Aehrenthala in Schönaicha. Ta ministrska kriza pa ni gola komedija, ampak resna stvar. Vlada ni sprejel demisije. Prvi vzrok je pač ta, ker vladar želi miru v izrednem svojem jubilejnim letu. Stvarni razlog pa utegne biti tudi ta, ker si hoče krona varovati svoje pravice glede na armado. Meseca suša so razmere prisilile ministra za vnašanje posle in vojnega ministra, da sta zagotovila v dogovoru z avstrijsko vlado novo delegacijsko zasedanje že meseca maja. V tem zasedanju naj bi delegati dovolili potrebni kredit za zvišanje častniških plač in izboljšanje hrane moštvo. Ta račun pa so naredili avstrijski delegati brez madžarskih krčmarjev. Tudi niso računali z avstrijskim parlamentom, da bi se po šestletnem odmoru lotil proračuna. Ti in drugi razlogi so napotili krono, da je oba ministra odvezala dane besede ter prepričala ministrsko krizo, ki bi kolikor toliko motila parlamentarno delo.

Nujni predlogi.

Najnevarnejši pa so bili mnogi nujni predlogi, ki so zaprli pot do proračunske razprave. Posebno rusinski nujni predlogi so bili nevarna petarda za zbornico. Tre-

skalo je res, tudi ploha se je ulila na glave vladnih organov in poljskih poslancev, vendar pa brez večje škode. Rusinske pritožbe so opravile, toda oblika, v kateri sedaj rusinski poslanci izražajo svoje pritožbe, ni prava, ker odbija in ne pridobiva simpatij. Pač pa moramo želeli, da tudi Poljaki in vladni organi ne dajejo povodov rusiskim pritožbam. Oblastva morajo varovati popolno ravnopravnost, posebno pa pri volitvah. Le na ta način bode mogoče pomiriti razburjene duhove. Rusinski poslanci so se večinoma prepričali sami, da si tudi zatiran narod ne pridobi simpatij, ako si hoče izvojevati narodne pravice — z dinamitom in bodalom. Rusinski poslanec dr. Levicky in tovariši so umaknili dva nujna predloga. Prvi se tiče kmeta, ki so ga orožniki pri zadnjih deželnozborskih volitvah ustrelili v Koropcu. V drugem predlogu so zahtevali od vlade, naj izdela in predloži načrt jezikovnega zakonca za vso državo.

Češki poslanci dr. Herold, dr. Kramář in tovariši so bili vložili nujni predlog, naj država pomaga s prispevki deželnim financam. Dr. Herold je medtem umrl, dr. Kramář je v Peterburgu, zato je danes ta nujni predlog padel v koš.

Dr. Stojan nato predlaga, naj se nujno reši načrt zakona, s katerim se pristojbin oproste vse dobrodelne ustanove povodom letošnje vladarske 60 letnice. Zbornica brez razprave odobri načrt zakona.

Državni proračun.

Z dobro voljo se stori mnogo. Nihče ni mislil pred tedni, da bi poslanska zbornica mogla še v tem zasedanju rešiti proračun za leto 1908. Proračunski odsek pa je zadnje tedne delal s parom, državna tiskarna je z bliskom tiskala obsežna poročila, in danes so poslanci dobili na mizah gotovo poročilo. Tako delo zmore pač le državna tiskarna. Dr. Steinwender pa je že pred tedni vložil predlog, naj se nujno razpravlja o državnem proračunu. Ta nujni predlog je prišel danes na vrsto. Dr. Steinwender ga je utemeljil s kratkimi besedami. Ker je za razpravo določenih 200 ur in za vsako sejo deset ur, bode mogoče proračun rešiti v dvajsetih sejah, ako ne prekrizajo račune one radikalne stranke, ki si ne dajo vezati rok in kratiti besede.

Proti nujnosti je govoril samo rusinski poslanec baron Wassilko. Baval se je izključno z galskimi razmerami in izgrede ob zadnjih volitvah. Zbornica je takoj zaključila razpravo in sta o nujnosti govorila le še glavna govornika grof Sternberg in soc. demokrat Pernerstorfer. Grof Sternberg je neusmiljeno mlátil po prof. Masaryku in soc. demokratih. Prof. Masaryku je očital domišljavost in politično nerazsodnost, ker se vtika kot govornik v poljsko-rusinski prepir, ki ga ne briga in tudi ne razume, ako ga izvaja iz jezikovne razlike. Grof Sternberg sploh ni izbirčen v besedah, zato je vzbujal mnogo smeha in medklincev. V nadaljnjem govoru je grajal vladu, češ, da vedno popušča madžarskim zahtevam. Baval se je tudi z »versko nestrpnostjo«, v kateri so pravi mojstri protestantje in tipični bratje, kakor izpričujejo početek in razvoj protestantizma in najnovejši politični dogodki na Francoskem. O grofu Sternbergu so sodebe različne. Istina pa je, da je mnogo čital in da je mož, ki se ne boji nobenega nasprotnika.

Da pri volitvi ne bo lahko slepariti, za to je prav dobro preskrbljeno.

Volivnega lista volivec ne prinese seboj, ampak ga dobi šele na volišču. V nalašč za to prirejeni sobici, katerih je v volivni dvorani cela vrsta. Pri vratih sedi uradnik, ki zapiše ime vsakega vstopivšega volivca v posebno knjigo. Volivec stopi nato v gori imenovano izbico, zapiše ondi na pripravljeni list, ki ima tekočo številko, ime kandidata ter pritisne na ime velik uradni pečat, ki je priklenjen na mizo; potem nese list v bližnjo sobo, ga v navzočnosti državnega uradnika spusti v nalašč za to pripravljeno skrinjo ter zapusti volišče. Ko so na tak način vsi volivci storili svojo dolžnost, prinesejo uradniki skrinjo v prednjo dvorano, jo vpiče vseh volivcev odpro in liste natanko preštejejo in pregledajo, je-li vse v redu. Če se števílo listov ne vjema s številom volivcev, je volitev ničevna. Potem štejejo v navzočnosti volivcev glasove, ki so jih dobili posamezni kandidati. Kdor izmed njih ima absolutno večino, je izvoljen. Če nihče nima absolutne večine, morajo volivci še enkrat voliti med onima kandidata, ki sta zbrala na svoje ime največ glasov. Ako dobita oba enako število glasov, se smatra izvoljenim tisti, ki je starejši. Zreba v tem slučaju ne rabijo... Volivnih okrajev ali koliko volivcev more voliti jednega poslanca, tega načrt še ne omenja.

To so torej glavne določbe volivnega reda — v načrtu. Ni dvoma, da večini ljudstva ne bo ugajal, kerpo njem pravi

ljudski glas ne pride do veljave. Vsa politična moč in uprava ostane tudi zanj le v rokah podkupljivih uradnikov, vladnih kreatur in petičnih mogotcev.

Znano je, da so Kitajci pred dobrim mesecem zaplenili japonski parnik »Tatsu-Maru«, ki je mislil vtihotapiti revolucijonarcem v Kantonu orožje in streljivo. Na silen pritisk japonske vlade pa je morala Kitajska navsezadnje dati Japonski zadoščenje. A to je vso kitajsko javnost neznanostno razburilo. In hudo maščevanje ni izostalo. Razdraženo ljudstvo južnih pokrajev je namreč japonskemu blagu napovedalo najhujši bojkot. Ne mara več kupovati izdelkov japonskega obrta. Kitajski trgovci so tako primorani prekiniti vse trgovske zveze z Japonci. Večina, ogorčena nad japonsko ošabnostjo, je to storila radovoljno; mnogi trgovci, ki so dosedaj tržili izključno z japonskim blagom, imajo pri tem sami veliko izgubo; a narodno čast cenijo višje, nego trenutni dobiček. Japonci imajo vsled bojkota dosedaj že nad trideset milijonov izgube. A mržnja proti njim raste med kitajskim narodom od dne do dne; zlasti na južnem Kitajskem, kjer je ljudstvo bolj vroče krvi, bojkota ne bo izlepa konec. Kako trdovratno znajo Kitajci svojega nasprotnika bojkotirati, so pokazali lansko leto proti Amerikancem. Vse pomirjevanje od strani vlade ni nič izdalo. In tako se je ameriški izvoz na Kitajsko lansko leto zmanjšal za več ko 150 milijonov. Tega se sedaj boje tudi Japonci. Zato je japonski poslanik pri kitaj-

ski vladi v tem oziru že posredoval. Ta mu je obljubila, da pošlje v Kanton prince Čjing in podkralja Tang, da pomirita razburjeno ljudstvo. A težko, da bi imelo to poslanstvo kaj vidnega uspeha...

Poročal sem svoj čas, da je kitajska vlada pred letom izdala najstrožje ukaze glede na uživanje strupenega opija. Ali se je tekem jednega leta obrnilo kaj na bolje? — Prve mesece, dá! A prvo navdušenje je kmalu minilo. Nadzorstvo je postalo čimdalje bolj nemarno. To so prodajalci opija in posestniki opijevih krčem predobro opazili. In začeli so zopet skrivaj odpirati svoje umazane beznice jedno za drugo. In tako je sedaj v mnogih krajih še slabše, kakor je bilo poprej. Poročila katoliških in protestantskih misijonarjev iz raznih strani cesarstva tožijo, da se opij v mnogih krajih prideluje še v veliko večjih množinah kakor prej. Število smrdljivih beznic, kjer se puši opij, se je ponekod celo podvojilo. Temu so krivi edine le mandarini, ki ne store svoje dolžnosti. Ker so po večini sami najbolj vdani tej grdi strasti, nimajo poguma s potrebno strogoostjo nastopiti proti posestnikom opijevih beznic. Poleg tega jim prinašajo te beznice prav lepe postranske dohodke. Da jih mandarin ne moti v dobičkanosnem obrtu in zatisne, če je treba tudi obe očesi, mu posestniki skrivnih opijevih kadičnic dobro plačujejo. In tako se bo tudi s to hvalevredno vladno odredbo zgodilo, kakor se je že s sto in tisoč drugimi: ostane na papirju. Le vestno, podkupljivosti nedostop-

no uradništvo bi moglo zatreti to nevarno zlo.

Prekuculi se zadnji čas zlasti v Peking živahno giblejo. Požari so na dnevnem redu. Javnost jih pripisuje revolucionarcem. A državni astronomični urad je drugačnih misli. Da razburjeno ljudstvo pomiri, je zadnji teden razglasil, da je pogostim požarom v mestu kriva odsotnost boga, ki čuje nad ognjem. Odpotoval je baje proti zahodu in se nekaj zakasnili. Skrbelo se bode za to, da se bog ognja kakor hitro mogoče povrne...

Neki dr. Suin, duša vsega revolucionarskega gibanja na Kitajskem, dela vladi že leta in leta največ skrbi. Rada bi vjela tega nevarnega ptička, a ga ne more. Pred leti se je več časa mudil v Evropi, potem se je nastanil nekaj časa v Saigону, potem v Honkongu, in ko je bil tu izgnan, v Singaporu. Od tod je vodil revolucionarno gibanje. Sedaj se mudi na Japonskem in pridno občuje s kitajskimi študenti, ki se ondi na vladne stroške izobražujejo. Lahko si je misliti, kake posledice bo imelo to prijateljsko občevanje starega revolucionarja z mladimi, neizkušenimi ljudmi. Najbolj pa to vé vlada sama, kajti pred meseci je razpisala za njegovo zvito glavo pol milijona nagrade. A ta lepa vsota, kakor se kaže, nikogar ne mika...

V mestu Hankou, ki je vsled svoje ugodne lege ob reki Jangtzejiang jedno največjih trgovskih mest na Kitajskem, se je zgodila pred tremi tedni strahovita nesreča. Nenadna povodenj je v par trenot-

Pač pa se mnogi boje njegovega sarkazma in prozne zgovornosti. Kakor sokol na vrabca preži na medklice, katere odbija z obhudovalja vredno spretnostjo. Žal, da večkrat oslabi duhovnost svojih izrekov s »parlamentarnimi« izrazi.

Drugi glavni govornik, soc. demokrat Pernerstorfer, pa je s kratkimi stavki označil stališče svoje stranke. Označil je to stališče, a opravičil in utemeljil ga ni. Soc. demokratje kot opozicijska stranka sicer glasujejo proti proračunu, vendar pa glasujejo za nujnost predloga, da s takoj prične proračunska razprava.

Zbornica je nato skoraj soglasno glasovala za nujnost predloga. Proti so glasovali le češki, nemški in rusinski radikalci ter prof. Masaryk. Pričelo se je takoj drugo branje proračuna. Prvi govori češki radikalec dr. Baxa. Nocoj ob pozni uri ali jutri dopoldne pride na vrsto v glavni razpravi govornik »Slovenskega kluba« dr. Krek. Naš klub je dobil za proračunsko razpravo šest ur in pol. Posamezni člani si razdele čas in tvarino. Poslanec dr. Korošec in dr. Žitnik, ki sta že v proračunskem odseku govorila skoraj pri vseh poglavjih, po klubovem sklepu odstopita svoji govorniški mesti svojim klubovim tovarišem. Ako pojde po načrtu, ki so ga določili načelniki klubov, je upanje opravičeno, da poslanska zbornica do 21. junija dovrši proračun, gosposka zbornica pa do konca junija, s katerim se konča proračunski provizorij.

Seja se zaključi ob pol 10. uri zvečer. Prihodnja seja jutri ob 11. uri dopoldne.

Kako zapisujejo čas, določen strankam v proračunski razpravi.

Ob pričetku proračunske razprave so postavili na predsednikovo mizo uro. Vladni svetnik Kupka zabilježuje na minute natančno čas govorov in vpiše v razpredelnico.

Davčna vprašanja.

Socialni demokrati nameravajo obstruirati žganjarsko postavo, če gosposka zbornica ne omogoči znižanje sladkornega davka. Ker se upira gosposka zbornica, da se zniža sladkorni davek, bi preostalo na leto 28 milijonov kron. Dela se zato za znižanje davka na meso, petrolej in davka na poslopja.

Zavarovanje malega kmeta in malega obrtnika.

Pododbor svobodne agrarne zveze je sklenil resolucijo, ki pozivlja vladu, naj pospeši zavarovanje malega kmeta in malega obrtnika.

Povišanje plač domobranskim častnikom.

Poročila listov, da predložita obe vladni predlogi o zvišanju plač domobranskim častnikom zbornicam, niso resnična. Po § 8. domobranske postavne morajo biti plače deželnoobrambovskih častnikov enake plačam častnikov skupne armade.

Katoliško-narodni Čehi proti proračunu.

Katoliško-narodni Čehi izjavljajo, da bodo glasovali proti proračunu ali pa se odstranijo pri glasovanju.

HRVAŠKA.

Madžariziranje v Zagrebu.

Madžarska šolska družba »Julian« ima na Hrvaškem skrivno podružnico, v katere odboru so skoraj sami višji železniški in gozdarski uradniki. Tudi društvo za razširjenje madžarske kulture »Nemzeti szövetseg« ima na Hrvaškem svojo sekcijo; načeluje ji nek železniški kontrolor, ki stanuje že mnogo let v Zagrebu. Hči tega kontrolorja pa vodi ženski oddelk iste sekcije. Hrvaški listi pozivajo mestno policijo, da se prepriča, ali so ta društva oblastveno dovoljena. Če niso, mora pač dotične Madžare in Madžarice zapreti, kakor je zaprla akademika Verniča.

Spor med hrvaškimi socialdemokrati.

Socialdemokratski poslanec Vitomir Kovač se stalno nastani v Šidu. Vodstvo stranke prepuste bratoma Demetrovič. Viljem Bukšeg postane tajnik strokovnih organizacij. Vsled spora v stranki so socialni demokrati opustili misel, da bi spreminili svojo glasilo »Svobodna Riječ« iz tednika v dnevnik.

Ogrska državna železnica in hrvaško občinstvo.

Na Hrvaškem kmalu ne bo več mogoče živeti, če se ne zna madžarski. Ogrska državna železnica je začela rabiti samomadžarske tiskovine in jih izpolnjuje madžarski. Ako dobi kdo kakšno pošiljatev iz inozemstva, mora si poiskati tolmača, da mu pojasni, kaj ima sprejeti. In takih ljudi ni lahko dobiti. Se sekcijski načelniki hrvaške vlade baže pridejo v veliko zadrego, če se jim pokaže tiskovino in besedilo v madžarskem »svetovnem« jeziku. Dosedaj so bile tiskovine dvojezične, deklaracije pa hrvaške.

AVSTRO-OGRSKA.

Spopad med orožniki in kmeti v Galiciji.

O krvavem spopadu kmetov in orožnikov v Czernichovu (glej včerajšnji »Slovenec« brzojav) je bilo ubitih 9, ranjenih pa 15 oseb. Nekega dečka, ki je lovil ribe, je prijel orožnik. Mati je pobegnila z dečkom in alarmirala kmete, ki so se zbrali okoli nje. Neki gozdar je ustrelil, da prestraši kmete. Orožniki so mislili, da streljajo kmetje nanje in so oddali usodno salvo.

Wahrmund ne bo več predaval v Inomostu.

Profesor dr. Mayr je izjavil, da Wahrmund ne bo več predaval v Inomostu.

Spopad med katoliškimi in svobodomiselnimi dijaki v Inomostu.

Ponoči 26. t. m. so se spopadli v Inomostu katoliški in svobodomiselni dijaki. Ranjen ni bil nihče.

Prevažanje topov z avtomobili.

V navzočnosti malone vseh dunajskih generalov so poizkusili včeraj prevažanje štirih možnarjev po avtomobilih na 60 km daljave. Poizkušnja se je izkazala.

Za češke šole.

Na severnem češkem se nekaj tednov agitira za ustanovitev čeških šol po krajih, kjer so Čehi v manjšini. Ni izključeno, da

se vprizori stavka čeških učencev. Ob enem se vloži češkemu deželnemu zboru peticija, ki zahteva, naj se demokratizirajo občinski sveti.

Svobodomiselnici in vseučilišča.

V Inomostu so zborovali tirolski zapupniki nemške narodne stranke. Sklenili so resolucijo, ki izrekata zaupnico svobodomiselnemu prebivalstvu in se izjavljajo proti skupnemu nastopu krščanskih socialcev z nemškimi svobodomiselnici. Celovski občinski svet je bil tako otročji, da je sklenil obžalovanje, ker napadajo politiki vseučilišča, in obsodbo napadov na svobodno znanost. Zagodnjaj je tudi solnograški občinski svet in obsodil »klerikalne« napade na vseučilišča. V torek sklicuje dunajska svobodomiselnega vseučiliška mladež shod protiklerikalnega študentovstva z zelo duhovitim sporedom: »Končna ločitev s klerikalno stranko, odklonitev vsake skupnosti z rimskimi plačanci.«

Protičeške demonstracije v Karlovih varih.

Zvečer 25. t. m. so se ponovile nemške demonstracije pred »Besedo« in pred hotelom »Monopol«. Demonstranti, kakih 500 oseb, so kričali in žvižgali. Češki napisi so odstranili z »Besede«.

Košut zopet bolan.

Ogrski trgovinski minister Košut je zopet nevarno obol el v postelji.

Srbsko hujskanje v Bosni.

»Dubrovnik« objavlja oklic, ki ga širijo Srbi v Banjaluki. Takole slove: »Srbsko ljudstvo! Težke ure so prišle na drago našo domovino. Najboljši sinovi ječe po temnih ječah. Vzdržuje jih le upanje, da se posreči razdrobiti samovoljne okove. Dunajska kamarila pravi, da smo veleizdajalci, plačani agenti belgrajske vlade, ker hočemo priboriti svobodo našemu zatiranemu in izsesavanemu ljudstvu. Boja za naše pravice pa ne opustimo, če tudi zahteva velike žrtve. — Avstro-Ogrska prostovoljno ne opusti okupiranih provinc. Živila svoboda in samostojnost naše domovine!«

AKADEMIČNI BOJNI PETELINI.

Nemško liberalno dijaštvo nezadovoljno s svojimi poslanci.

Po dunajski univerzi so krožili v torek, 26. maja letaki, naslovljeni: »An die deutsche, antiklerikale Studentenschaft!« Notri se ostro graja neodločno postopanje nemških svobodomiselnih poslancev. Dosedaj je bilo dijaštvo v težkem boju za vseučilišča kolikor mogoče mirno (!). Pričakovalo je, da bodo njih poslanci to priznavajoč nastopil tem bolj energično proti klerikalcem. »Endgültiger Bruch mit der klerikalen Partei, unverblümte Zurückweisung jeder Gemeinschaft mit den infamen Söldlingen Roms.« Toda dalo se jim je »kamenje mesto kruha«. Zato sklicujejo shod, »um noch zur rechten Zeit — sine ira et studio — ein gut gemeintes Mahnwort an die Abgeordneten zu richten.« Kakor kaže, popolnega miru še ne bo na dunajski univerzi. Sicer pa manjšim spopadom v avli večina dijaštva ne prisoja posebne važnosti in predavanja se vrše čisto nemoteno.

PRUSKE DEŽELNOZBORSKE VOLITVE.

se bližajo. Vse stranke se pripravljajo živahno nanje. Volivni boj kaže, da bo novi pruski deželni zbor prisiljen, da se peča z volivno preosnovo.

BIVŠI PRIJATELJ CESARJA VILJEMA OBDOLEŽEN KRIVE PRISEGE.

Berolinski preiskovalni sodnik zaslišuje v Monakovem priče v Eulenburovi zadevi. Posamne priče so izpovedale važne stvari v Moltkejevi aferi. Več prič je že dalje časa na listi homoseksualcev. Knez Eulenburo sodi, da še ni izgubljen. Nekemu možu, ki je hotel kupiti njegovo vilo v Starnbergu, je rekel: »Nimam več povoda, da prodam svojo vilo«. Neki monakovski komisar je prisegel, da je Riedl zloben človek. Tudi več drugih prič je izpovedalo, da izpovedbe Riedla in Ernsta niso verojetne.

ANGLEŽI IN NEMCI.

Angleški trgovinski minister lord George je rekel pri razpravi o finančni politiki, da se je mnogo storilo za znižanje armadnih izdatkov, a prizna, da je mogoče Angleška vznemirila druge države, ker je hitro gradila nove ladje. Angleška je sodila, da napade Nemčija Angleško, Nemčija se je pa bala angleškega napada.

NAPADI NA SOLUNU.

V Solunu pričakujejo napadov, ker je došlo v mesto 28 anarhistov z orožjem in razstrelivom.

BELGIJSKE VOLITVE.

Nova zbornica bo imela 87 katoličanov, 43 liberalcev, 35 socialistov in enega krščanskega demokrata. Katoliška večina znaša osem glasov. Novi senat ima 67 katoličanov, 35 liberalcev in 12 socialistov.

UMOR RUSKEGA REVOLUCIJONARJA V GENFU.

V Genfu je umoril nekdo s tremi strelji ruskega revolucionarja, 23-letnega časnikarja Borisa Najdova. Morilec je pobegnil.

ANARHISTI VLOMILI V UREDNIŠTVO.

V uredništvo pariškega socialnodemokratskega lista »Humanité« je vdrl 10 anarhistov, ki so uničili del pohištva, ker ni objavil list nekega popravka.

FALLIERES V LONDONU.

V London je došel francoski predsednik Fallières 25. t. m. ob četrtn na 5. popoldne. Sprejel ga je angleški kralj z ministri. Fallièresa so Angleži med potjo v James palačo burno pozdravljali. Pri slavnostni pojedini v Buckinghamski palači je napil kralj Edvard francosko Fallièresa. V napitnici je naglašal, da želi, naj sedanja prirčna zveza kmalu postane trajna zveza. Fallières je odgovoril, da upa na vedno bolj prirčno razmerje med Angleško in Francosko. Obisku pripisujejo veliko politiško važnost. Gre se za ureditev trgovinskih razmer za dolgo vrsto let.

KITAJCI PROTI JAPONCEM.

Kitajci so odposlali 5000 vojakov na korejsko mejo v obrambo proti Japoncem.

kih uničila na tisoče človeških bitij in napravila nad pet milijonov kron škode. Reka Han, ki se pri mestu Hankov (slov.: ustje [reke] Han) izliva v Jangtzejiang, ob nalihvih prav nenavadno hitro in močno naraste. Njeno visoko in naglo valovje je v takem času velikemu delu prebivalcev imenovanega mesta uprav pogubonosno. Treba namreč vedeti, da prebiva nad 80 tisoč ljudi vse svoje življenje na ladjah in čolnih. Da naraslo valovje teh ljudi ne zaloti nepripravljenih, nastavljen je v daljavi 600 kilometrov ob gorenjem teku reke opazovalni in brzojavni urad, ki mora ob deževju višino narasle reke takoj naznaniiti v Hankou. Povodno prebivalstvo in drugi brodarji se, o pravem času o nevarnosti obveščeni, prav lahko rešijo v poto zavetje. Brzojavni urad je tudi to pot o pravem času opozoril na pretečo nevarnost. Brzojavka pa, ki je dospela v Hankou, je bila popačena in je mesto 26 čevljev višine, napovedala le 6 čevljev. Za malenkost 6 čevljev višine pa se v Hankovu ni nihče zmenil. Kar prigrmi opolnoči naenkrat ogromna množina vode v mesto. Nad sto hiš s spečimi prebivalci vred je takoj za vselej izginilo v kalnih valovih. Neštevilne barke in čolne, natlačene z ljudmi in blagom, pa je srdito valovje potegnilo seboj, jih deloma pogreznilo v globočino, še več pa treščilo na nasprotno obrežje Jangtzejianga. Takega razdejanja povodenj v Hankovu že od pamtiveka ni povzročila. Dosedaj so potegnili z vode nad dva tisoč mrtvih trupel, koliko tisoč pa jih je deroča voda odnesla

seboj — kdo more to vedeti! Vse te velikanske nesreče je kriva — zanikernost kitajskih uradnikov.

Letos smo imeli dolgo, mrzlo, a suho zimo. Včeraj, 24. aprila, pa je snežilo kaki dve uri prav pošteno. Tako poznega snega se ne spominjajo niti najstarejši ljudje. — Na sadnem drevju je zamoril cvetje.

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

Uni sa pa res en čudn patron. Nahterga devleja zmeri u Sluvenca, če mu je prou al pa ne, druge pa, k b rad pršli notr, pa nečja notr djet, če se na glava pustajapred nim.

U nedela dupoune pred velka maša je pršou h men dol na Kudelu Fortiču To-

ne, tu je tist, ke za tri kronce na dan ud jutra pa du večera na iblanskem rotuž pumaga pejomtarjem pu puperi prskat. Pa še dva druga gespuda je iz saba prpelu. Ublečen sa bli usi trje tku oirtn, de sm mislu, de sa me pršli na kašna ofcet vabet.

Men je blu mal narodn, de sa pršli glih v takmo cajt, ke sm se tou pulberat in sm biu še vs iz zajfa pu ksiht namazan. Pa kua sm tou? Vn jh nism mogu vržt, ke m nisa nč hudga naredl; zatu sm jh prsu, nej stopja ta cajt, de se pulberam, u salon, ke h sreč tekat ni blu bika duma, ampak je biu na paš, tku de sa mel usi trje gespudi dost placa notr in navarnast tudi ni blu nubene, da b jh bk ubrcu.

Jest sm se hitr mal puvrh umaužu, de gespudi nisa predouh name čakal, nateknou s šnurportinta pud nus in sm šou za gespudem u salon.

»Kua pa žejeja gespudi? Al se kdu žen, de sa pršli mene na ofcet vabt; al mislja gespude žepane spet kašn faklcug prštmat in sa pršli mene vabt, de b zravv ausriku,« sem gespude kulkr mugoče frajndleh uguvuru in jm plac na meru punudu, sam sm se na jasle usedu.

»Ne tu, ne tu, gespud Bolta,« spreguvuru je na tu Fortiču Tone in se m glubok prklonu. »Ud nas se na misl nubedn na nou žent, zatu ke je še tistm žou, ke sa že uženen. Tud gespude žepane še na mislma kašnega faklcuga skumenderat, zatu ke se du zdej še ni nabral gespud žepanueh zaslug za en ceu faklcug; ampak neki družga nam na srce leži, zatu sma pršli k nm u imen pumožneh rotuškeh pe-

jomtarju, de jh prosma za pumuč. Uni sa brihtne glave in dobrga srca, zatu se troštama, de na uma zastojn trkal na nhne urata.«

»Aha, tku je ta reč!« sm reku jest in uzeu šnurportinta izpud nusa, ke sm vidu, de m mestafe že dobr pu kone stujeja. »Kar tlela u moj klobuk nej streseja tist, kar jm na src leži, de um vidu, kua je in če se u dal kej pumagat.«

»Tok nej puslušaja,« je reku spet Fortiču Tone, une dva gespuda, ke sta iz nim pršla, sta pa ta cajt na sojeh klubukeh ukraje grizla in žvečila. »Učeri, tuje na trindvejetga majnka, sm šou h gespude Štefete in jh prou punižn prsu, de nej b takla pogn — tekat je pruleku en pogn puperja iz varžeta in ga men pumulu — še tist dan u Sluvenca nadrukul. Gespud Štefe sa uzel pogn, ga prebral, pol sa se m pa začel u ksiht smeja, tku de sa me čist zmešal, de nism vedu al sm mandle al habca. Kua se pa smeja, gespud Štefe; a nisma dobr udguvurl na tista iblanska nuvica, ke sa ja učeri u Sluvence naprej prnesl, zravv pa puzabil naše imena prdrukat, ampak sa kar rekl: pumožn rotuškej pejomtari, kokr de b mi še sojeh imen na mel, ampak de b bli sam numariran kokr dumača živina kedr ja h premirajn peleja.«

»Tula je prou lepu pisan,« sm jest reku natu, ke sm pogn razgrnu. »Prou lepu je pisan in nahtere besede sa že tku lepu pudštrihane, kokr de b blu šlingan. Kuku pa je tu, de gespud Štefe nč tou tega nadrukul u Sluvence; al murde na zna tku

BOJI V SEVERNI INDIJI.

V nedeljo so se spopadli Angleži v Severni Indiji z vstaši, ki jih je bilo 3000. Vstaši so bili poraženi. Izgubili so 100 mož.

Najnovejša politična poročila.

Poklonitev armade vladarju.

Dunaj, 27. maja. C. in kr. vojno ministrstvo objavlja: Poklonitev se vrši dne 30. majnika ob 12. opoldne. Častniki se morajo pripeljati k poslaniškim stopnicam, nadvojvode pa k Bellariji. Adjustirunga: gala, oziroma paradna s trakom avstro-ogrskega rednega velikega križa s službenimi znaki. Po poklonitvi generalov zasliši vladar odposlaništva onih polkov, kojih imejitelj je 60 let. Poklonitvi sledi gala dejeuner, ki se ga udeleži tudi cesar. Vabila razpošlje najvišji dvorni urad. Zvečer 30. majnika ob 7. slavnostna predstava v operi. Generali in deputacije dobe vstopnice k predstavi, a ne posebnih vabil. Če bo še kaj prostora, dobe vstopnice tudi drugi vojaški dunajske posadke. Razven vojakov vseh šarž (torej tudi moštvo) se ne povabijo civilni funkcionarji in tudi dame ne. Adjustirunga: Paradno pokrivalo (brez službenih znakov), generali v službeni uniformi. Vstopnice na imena h gala dejeneurju in vstopnice k slavnostni predstavi dobe zunanji udeleženci od 29. nadalje pri dunajskem krajevnem poveljništvu od 9. jutraj do 7. zvečer. Dunajski posadki se dostavijo vstopnice. Če je kdo nenadoma zadržan, mora vrniti vstopnico. Vstopnice, ki se ne sprejmejo do 30. majnika opoldne, se oddajo drugim. Priglaseni, a zadržani generali morajo to brzojavno javiti višjemu dvornemu uradu in vojnemu ministrstvu.

Nov jezikovni spor na Češkem.

Praga, 27. maja. Vojaški erar je najel zemljišča za vežališče od mestnega sveta v Elbekosteletu. Finačna prokuratura je prosila nemško pri okrajnem sodišču za vpis najemne pogodbe. Sodišče je izdalo o prošnji nemški odlok. Mestni svet se je pa pritožil na finačno ministrstvo in zahteval, da se vpiše najemninska pogodba češko.

Vabilo

na

redni občni zbor

„Katol. tiskovnega društva
v Ljubljani“

ki se vsi

v četrtih, dne 11. junija 1908, ob 10. uri
popoldne v pritličju kn. škof. palače.

Dnevni red:

1. Dotokila načelstva,
2. Volitev odbora,
3. Služajnosti.

Edbor.

Dnevne novice.

+ **Nečuvana nesramnost »Slovenskega Naroda«.** Veliko nesramnega so zadnje dni pisali liberalni listi ob vseučiliških izgredih. Pa vse prekaša »Slovenski Narod«, ki ima očitno izmed vseh najbolj zabite ljudi za svoje pristaše. Pa ne le, da so naročniki »Slovenskega Naroda« izmed naročnikov liberalnih listov najbolj sirovi, ampak so tudi najbolj neumni, tako da danes že lahko rodbino, v katero vsak dan »Narod« prihaja, prištevamo med intelektualno in moralno inferiorni del slovenskega naroda. »Narod« že zopet v najsirovejši obliki napada kmečki stan. Kmetom odreka vsako pravico, da bi prišli tudi samo kot gostje na vseučilišče. In ti ljudje pravijo, da so za izobrazbo ljudstva! »Klerikalcem« očitajo, da so sovražniki vede, če pa hočejo tudi oni enakopravnost v znanosti, pa proslavljajo pijane burše in finke, ki z gorjačami preganjajo znanost z vseučilišč. Kmetom očita »Narod« iznova, da so »pijana tolpa«, da imajo »sovražstvo do izobraženih krogov«, da so »v duhovski sužnosti« itd. To si naj dobro zapomnijo kmetje! Ogledajo si naj uradnike in trgovce, ki še danes podpirajo list, ki tako blati kmečki stan!

+ **Slavnost v Mekinjah pri Kamniku** bo jutri lep praznik zavednega slovenskega ljudstva, ki bo zbrano pod triindvajsetimi društvenimi prapori. Odhod na slavnost iz Ljubljane jutri zjutraj z jutrajnim kamniškim vlakom ob 7. uri 20 min. Poleg že naznanjenih društev se udeležijo slavnosti še: 25. S. k. izobraževalno društvo iz Srednje vasi v Bohinju z zastavo, 26. S. k. izobraževalno društvo v Šmartnem pri Litiji z zastavo, 27. Mladeniška Marijina družba s Homca z zastavo, 28. S. k. izobraževalno društvo v Dolu pri Ljubljani z zastavo, 29. Stranjska mladeniška Marijina družba z zastavo. Slavnost bo vredna važnih jubilejev. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. Godba, odposlanci iz Mekinj in kamniški telovadci čakajo goste na kolodvoru v Kamniku ob pol 9. uri dop. — Nato odhod skozi Kamnik v Mekinje. — Glavni sprejem bo na meji mekinjske župnije. Somišljeniki in somišljenice, dvignite se jutri v Kamnik in Mekinje!

+ **»Narod« hujska zoper katoliško cerkev.** V svoji podlosti »Narod« pozivlja svoje pristaše, da naj gredo »s poleni nad rimsko štacuno« in napoveduje, »da se v Avstriji pripravljajo velike stvari, na obzorju se kažejo znamenja velikega kulturnega boja«. Tako piše list, katerega pristaši vedno zatrjujejo, da jim je vera privatna stvar in da liberalci niso nasprotniki cerkve. Kdor je dandanes še na »Narod« naročen, pa pravi, da ni nasprotnik cerkve in vere sploh, ta se laže, kajti njegovo glasilo ga izdaje s svojo hujskarijo vsak dan. To si bomo pa zapomnili, da hoče »Narod« s poleni razbiti »rimsko štacuno«. Dobro si bo ogledati posamezne liberalce po mestih in po deželi, da se jim še o pravem času tista polena poberejo!

+ **Škofovska konsekracija v Sarajevu.** Jutri bo v Sarajevu nenavadna slavnost. Prvi svetski duhovnik-Bosanec bo povzdignjen na visoko škofovsko dostojanstvo; za škofa bo posvečen dr. Ivan Šarić, hrvatski pisatelj in zgodovinar, rodom iz Travnika. K slavnosti so se prijavili: Fra Paškal Buconjić, škof mostarski; fra Marjan Marković, škof banjaluški; dr. Anton Jeglič, knezoškof ljubljanski; dr. Anton Mahnič, škof krški; dr. An-

gjelko Voršak, škof in kapit. vikar dja-kovaški; dr. Ivan Krapac, pomožni škof zagrebški; dr. Rok Vučič, pomožni škof senjski; o. Dominik Asfalj, opat banjaluških trapistov; Milko Cepelić, apost. protonotar in župnik djakovski; Matija Seigerschmied, apost. protonotar in superior usmiljenih sester; dr. Svetozar Rittig, poslanec in profesor v Djakovu; dr. Franjo Binički, profesor bogoslovja v Senju — in še mnogo drugih odličnih gospodov.

+ **Slavnostni sprevod in Kranjska.** Prepričani smo, da bo slavnostni sprevod spominjal gledavce na deželo, ki mora radi svojih čudovitih tvorb in posebnosti vzbujati posebno pozornost na polju tuj-skega prometa. V mislih imamo deželo Kranjsko, ki v enem svojem delu včinkuje s svojim pestrim planinskim svetom, v drugem po svojih bajnokrasnih podzemelj-skih jamah, drugod po svojih vinorodnih gorah in gorkih vrelcih in zopet drugod po svojem na Italijo spominjajočem podnebu. Če še narodne noše vzbude pozornost, moremo pričakovati z gotovostjo, da se bo tujski tok dotaknil tudi naše dežele, ker bodo hoteli tujci vse te posebnosti in lepote naše dežele do dobra spoznati. Ni je dežele v celi Avstriji, ki more nuditi tujcu to, kar nudi naša dežela, ker v njej je združeno vse, kar je Bog za lepoto na svetu lepega ustvaril. Zato bi le želeli, da bi z udeležbo pri slavnostnem sprevodu dosegli, da bi se tok tujkega prometa raz-lil tudi čez našo domovino.

+ **Za slavnostni sprevod na Dunaju** so poslali doneske sledeči gospodje in kor-poracije: Kranjski deželni odbor 2000 K; deželni predsednik baron Schwarz 50 K; Fran Javšovec, superior misijonarjev dr. sv. Vincencija v Ljubljani 20 K; Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar, Ljubljana, 100 K; Fr. Lenger, trgovec, Žiri, 7 K; Konrad Lach-nik, arhitekt, Ljubljana, 5 K; Jure Šterk, Vinica, 50 K; Franjo Lovšin, Vinica, 2 K; Peter Šterk, Vinica, 2 K; dr. Karel baron Born, Dunaj, 300 K; dr. Valentin Krisper, odvetnik, Ljubljana, 100 K; Neimenovani za Kočevje 6 K; major pl. Kastl, Ljubljana, 4 K; ravnatelj Artur Mahr, Ljubljana, 50 K; Kranjska hranilnica 1000 K; dr. Fr. Papež, odvetnik, Ljubljana, 10 K; Nikolaj Stazinski, Smlednik, 3 K; A. Črnivec, ravnatelj, Ljubljana, 4 K; Fr. Boncelj, Želez-niki, 5 K; skupaj 3718 K. Najskrenejša hvala!

+ **Dalmacija na jubilejnim sprevodu.** V Dalmacijo je prispel znani slikar Ludo-vik Hans Fischer, ki mu je osrednji odbor za jubilejni sprevod poveril sestavo in umetniško vodstvo dalmatinske skupine. Imenovani slikar je dober poznavalec Dal-macije in je priredil slike za knjigo »Vodja po Dalmaciji«, ki jo je izdalo Harrachovo društvo.

+ **Veliki narodnjak dr. Vilfan.** Na slovenskih trobojnicah so liberalni agita-torji tiskali ime dr. Vilfana ob času voliv-ne borbe. Zraven so na nemških trobojni-cah nosili Vilfanovi lepaki ime neodvisnega kandidata gospoda glavarja Detela. Prav amerikansko so delali reklamo za svojega Vilfana. Kakor Amerikanci, ki hvaleč svo-je blago, trdijo: »To je prvo, to je naj-boljše«, tako so gorenski meščanski libe-ralci delali z dr. Vilfanom. Sedaj ko so si volivci Vilfana z volitvijo kupili, so sprevideli, da to blago ni tako pristno in dobro, kakor se jim je povedalo. Na nem-ških trobojnicah bi moralo biti zapisano: »Nemške vloge dr. Vilfana na Koroškem«. Tak lepak bi bil primeren za liberalnega

kandidata! Pisali smo že, da je Vilfan proti častnemu sklepu odvetniške zveze vložil za slovensko stranko proti slovenskemu obtožencu nemško tožbo pri deželnem so-dišču v Celovcu. To je bilo dne 5. aprila. Pred tem časom in takoj po vložitvi tožbe je bil dr. Vilfan opozorjen, da je to proti sklepu slovenske odvetniške zveze, če vloga v popolnoma slovenskih pravnih nemške spise, a mož se za to ni brigal, nego je sredi meseca aprila vložil zopet za slovenskega fanta iz Doslovič na Gorenj-skem pri okrajnem sodišču v Beljaku nem-ško tožbo. Ta nemška tožba je naperjena zoper trvdko, koje imejitelj je Slovenec, in je tudi zastopnik te trvdke slovenski od-vetnik. Pri deželnem sodišču v Celovcu se je dr. Vilfan izgovarjal, da je vložil za-to nemško tožbo, ker so mu slovensko za-vrnili. Sicer je ta izgovor piškav, vendar vprašamo dr. Vilfana, zakaj je pri sodišču v Beljaku za slovensko stranko tožil slo-vensko trvdko v nemškem jeziku?!

+ **Mlekarska razstava na Vrhniki** se prične v nedeljo, dne 31. maja popoldne in traja še 1. junija. V ponedeljek, 1. junija, ob 9. uri je zborovanje in kritika o razstav-ljenih izdelkih, o pomanjkljivosti in izbolj-šanju mlekarstva. Nato se razdelijo darila za najfinejše izdelke. Potem splošna po-kušnja razstavljenih izdelkov. Razstavilo se bode tudi moravsko in dansko surovo maslo. Želeti bi bilo, da si razstavo ne ogleda samo tisti, ki se bavi z mlekar-stvom, ampak tudi tisti, ki rad sur. maslo uživa, zlasti dame. Po razstavi se prične dvadnevne informacijski tečaj, ki bode ze-so poučljiv za one, ki mlekarne nadzoru-jejo in kateri se hočejo poučiti o uredbi snovanja in vodstva mlekarne. Poleg teo-retičnega pouka se bode razkazovalo o praktičnem delovanju in ravnanju z mle-kom, o izdelovanju masla in preiskovanju mleka. Pri tej priliki si vsakdo lahko ogle-da novo vzorno in največjo mlekarno na jugu, kakor tudi mlekarstvo šolo. Nikdo naj ne zamudi si ob tej priliki ogledati obenem krasno vrhniško okolico, izvirek Ljublja-nice, Močilnik, začetek Krasa itd. Za pre-nočišče in gostilne je skrbjeno.

+ **Škof Mahnič pri poljedelskem mi-nistru.** Te dni je poljedelski minister dr. Ebenhoch sprejel škofa dr. Antona Mah-niča iz Krka v posebni avdijenci. Škof Mahnič je govoril z ministrom o gospo-darski povzdigi Istre, zlasti je razlagal načrt, kako bi se dalo povzdigniti kletar-stvo in vinorogje. Minister dr. Ebenhoch je poslušal z velikim zanimanjem škofova izvajanja ter obljubil, da bo po možnosti podpiral koristi kmečkega prebivalstva v Istri.

+ **Za S. K. S. Z.:** Josip Biščak, poslo-vodja v Šmihelu na Notranjskem, 10 K kot jubilejski dar. Hvala iskrena! **Prosim vse čitatelje »Slovenca«,** da med svojimi pri-jatelji in znanci nabere jubilejne darove prepotrebni in velevažni »Slovenski kr-ščansko-socialni zvezi«!

+ **Blamirani Masaryk.** Znani Masa-ryk, ki je pri rusinski debati v parlamentu bil predmet obilemu veselju in zabavi, je v svojem govoru, kjer je izkušal upraviče-vati umor Potockega, takoj začetkoma skušal obregniti se v teologe. Dejal je namreč, da pozna celo vrsto bogoslovcev, ki odobrujejo anarhizem. Ko ga je poslanec Šramek pozval, naj jih imenuje, pa Masa-ryk ni hotel, temveč v zadregi dejal, da jih mora Šramek sam bolje poznati! . . . To je vseučiliški profesor, oboževan od svobododomiselnih malikomolcev.

+ **»Gregorčičev Dom« v Gorici.** »Go-rica« priobčuje oklic, naj vsi zavedni Slo-venci zbirajo ob 60-letnem vladanju ce-sarja Franca Jožefa I. darove, da se zgra-di v Gorici »Gregorčičev Dom«, v kate-rem bi imelo zavetišče slovensko šolstvo v Gorici. Z zidavo so že pričeli.

+ **Nadškof zadrski, dr. Matej Dvor-nik,** znani zaščitnik staroslovenskega je-zika in bogoslužja, se je te dni vrnil iz tu-jine, kjer se je zdravil, okrepan čez Za-greb in Reko v Zader. V Zagrebu je bil v nedeljo ter je obiskal nadškofa dra. Posi-loviča in župana dr. Amruša.

— **Bolezne v vinogradu.** V vinogradu deželne km. šole na Grmu je dne 25. t. m. zasledil viničar gosp. Anton Planinšek na zarodu (grozdji) trte bolezen pršico.

— **Milarija v Mirnipecu.** Na novo je zbolela 15 letna deklica v Jablanu. Smrt-nega slučaja sedaj že štiri dni ni nobenega. Tudi število nevarno bolnih se je zmanj-šalo. Bolezen gotovo pospešuje velika suša in vročina, kar spričuje to, da je ne-kaj žensk zbolelo kar na polju, ko so ob pekočem solncu plele.

— **Prijor v bolnišnici čč. usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu** je po-stal č. o. P. Vavpotič, ki je bil že več let kot brat v tej bolnišnici. Njegov prednik č. o. Leopold Danev gre kot prijor v Kainbach pri Gradcu; tamošnji prijor č. o. Kajetan Popotnik pa kot prijor v Št. Vid ob Glini na Koroško. Bil je 10 let prijor v Kandiji.

lepu drukat al kal? Za kua se pa gre prou za prou tle?»

»Eh, tu je ena sitna reč, gespud Bolta. U Sluvenci je blu u petek drukan neki ud cesarjuga jubeleuma in kuku se u ub te prložnost šlu iblanskim rotuškem pejomtar-jem, slugam in pulcajem na roka in kuku se im u lon zbulšu. Pr te prložnost je pa Slu-vence spet našga gespudka žepana in pa ne-gave spetnavce zaprknu, za kua in pa na ti-ste ta pumožne rotuške pejomtarje pr tem zbulšajn puzabil, ke zbulšajne prou za prou še ta nar bl nucaja. Vidja, gespud Bolta, tle je pa tist hakle, na kerga se se ta viši gespudi na rotuže nateknil in puger-val, de morma dat tud u Sluvenca prec še tist dan en puprauk in puvedat, de ni res, de b mi kašn zbulšajne lona nual, ampak de se nam že zdej tku dohr gudi, de nas u ud sameh dubrot konc. In pa, de se mor-ma usi iz imenam spodi pudpisat, drgač u pulom, de še nekol kej tagca. Jest, For-tiču Tone, sm res hitr spisu en takla pogn, kokr ga uni zdela u rok držeja in sm ga nosu pu rotuže pumožnem pejomtarjem in pejomtarcam pudpisvat. Nahter sa ga iz velikem nauđušejnam pudpisal, nahter sa za pa pr tem tku kisle ksihte delal, kokr de b ih pu trebul šraufal. No pudpisal sa pa use glih usi in jest sm nesu na tu tist pogn h gespude Štēfete in ga prosu, de nej ga u Sluvenca nadrukaja. Kuku se m je naprej gudi, pa že tku veja.«

»Ja, kuku se im je naprej gudi, pa že vema in zatu prašama, kua čma mi iz tem pognam nardet.« sm reku jest in čaku, de se je Fortiču Tone mal uddehnuu.

»Uni, gespud Bolta, maja pr Sluvenca tud en soj kot zguvurjen in u tem kote uni lohka pučnejka kar čja. Če je še taka naumi-nast, ja uni lohka u tem sojmo kote pesteja nadrukut in zatu sma pršli tles uh erost, de b še naša mudrust kok umes pumašl, sam de b bla nadrukana in de b bli naš imena lepu zravn, de se u vedl, kerm se use na rotuže ta nar bulš gudi.«

»No, če im nč družga teškega na srce na leži, uma pa že še tu dol stresl, de u pol gmah.« sm reku in im urata udperu, de sa gespude spet vn mogli. In glih prou je blu, de sma bli iz našem težnam fertik, za tu, ke je moj bk glih tekat iz paše dam pršou in tku čudn tiste tri gespude pugledu, de res nism mogu pugruntat, al se im je tou smejat al se je tou zjokat nad nim.

Vidja, gespud redehter, tu ni prou, de uni nisa tli uslišat rotuškeh pumožneh pe-jomtarju, ke sa jh tku lepu prusil; zatu pa pravm, de sa uni en čudn patron. Kua pa je nm za en tak košček placu u Sluvenca; prou nč, rotuškem pumožnem pejomter-jem b pa iz tem le naredl vesele, tistm, ke Sluvenca bereja, pa velek špas. Jest pa nism tku čudn patron, kokr sa uni, zatu pa prvošm rotuškem pejomtarjem ta vesele,

drugm ldm pa ta špas in pestim u sojmo zguvarjenem kote nadrukut ud besede du besede ta pogn iz usm imenem, kulkr jh je spodi pudpisaneh, če je nm prou al pa ne. Tlela je pr en glih tkula:

U Iblan, dne 23. maja 1908. Slavnmu uredništu Sluvenca u Iblan. Iz uziram na učerišna nutica u Vašm pucen liste prosja pudpisane magistratn pumožn uradniki, de blaguvolte probčet u d a n a š n e m l i s t e (te dve besede sa pudšlingane) nasledna izjava: »Mestn pumožn uradniki in cesarju jubilej. (Te besede sa tud pudšlingane.) Pudpisane magistratn pu-možn uradniki izjavljaja s tem, de nisa z nutica pud gori omenenem naslovam u nu-ben zvez in le ubžalujeja, de se jh zluhabla s takim neusnuvanem nuticam!« Na tistm pupiri, ke ga mam jest u rokah sa pudpi-san: Gregor Eržen, Anton Fortič, Anto-nija Kruhme, Fran Mulaček, Josip Goll, Slava Pirh, A. Vrtačnik (tega gespuda morja ub stran gori nadrukut, tku sam želi), Ivan Tomažič, L. Sevár, Veličan Wester, Lapajne (ta ni mou kurajže celga imena pudpisat), A. Benda, Mirko Vičič, Nabernik (ta tud ne), Fr. Rakovec.

Vidja, vsi te gespudi in gespudične b bli rad u Sluvenca nadrukut; zatu nej pa boja, ke tega vesela im ni mogu udrečt

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

— **Človeške kosti izkopal.** Pavel Grad, bajtar na Dolskem, je dne 22. t. m. na svojem sadnem vrtu kopal temelj za zgradbo kleti. Kakega pol metra globoko našel je v zemlji človeške kosti, po zunanji obliki soditi bržkone kake ženske. Pol metra globlje je našel zopet okostje, a mnogo močnejše od prvega. V obeh glavah ni manjkalo niti enega zoba. Po našli sledovih je gotovo, da je nekaj tu stala kaka hiša ali pa druga stavba, in ni izključeno, da se gre za žrtvi kakega hudodelstva.

— **Prodaja in nakup graščin.** G. dr. Tavčar je graščino Horneck prodal. G. Lenarčič je kupil graščino Josefthal na Spodnjem Štajerskem za 600.000 kron. G. Grassi ml. je kupil graščino v Dobrni za 450.000 kron.

— **Poročil se je** potovalni uradnik gospod Josip Omersa z gđčno. Marijo Mišič iz Novega mesta. — Danes se je v Gorici poročil g. Josip Cian, uradnik južne železnice, z gđčno. Jelko Nodusovo.

— **Nesreča z avtomobilom.** Včeraj okrog pol 7. ure zvečer je pridiral po državni cesti proti Ljubljani avtomobil, pred bistriškim mostom se je pa ognil vozu, ki ga je srečal, a v hudem diru ni opazil, da je preblizu ob kraju ceste ter zadel ob kilometrski kamen, ki ga je izruval iz zemlje in podr. Pri tem sunku se mu je balanca skrivila, da ni mogel več avtomobila voditi; isti je drvil na drugo stran, na mostu podr. držaje ob mostu in zletel v strugo Bistrice. Tri osebe so se hudo poškodovale; enemu se ni zgodilo nič, razven da je z drugimi vred prestal tak strah, da so se vsi tresli. Na lice mesta je prišlo precej ljudstva in orožniki, ki so ranjene spravili na voz, da so jih spravili v gostilno na novi potki. Slučajno se je ravno pripeljal dr. Dereani mimo in jim podelil prvo pomoč. Avtomobil so spravili v Domžale na kolodvor. Isti nosi znamko K. 379.

— **Novice iz Metlike.** V soboto, dne 23. maja, dopoldne dopeljal se je na potu iz Črnomlja v Metliko gospod deželni predsednik baron Schwarz v spremstvu prezidijalnega tajnika Haasa, vodje okrajnega glavarstva Župnika ter nadinšpektora Opitza, kjer je bil priručno sprejet. Sprejel je več deputacij. Deputaciji željno pričakovanega vodovoda je rekel gospod deželni predsednik baron Schwarz in gospod nadinšpektor Opitz, da se skoro gotovo voda dobi iz Blatnika, kjer so se baje dobili novi studenci. — V Metliki se je vendar enkrat napravil nov železen most čez »bojico«. Vsaj nekaj! Paziti bi bilo, da se ne bi vsa nesnaga in drugo metalo v »bojico«. — Županstvu bi priporočali malo več pozornosti na občinska pota obračati. Ta so pač slaba, da nikdar tega.

— **Občinskega redarja zaklal.** V občini Tenje pri Osjeku se je ponoči od sobote na nedeljo kmet Gjuro Klasnetič v krčmi sprl z občinskim redarjem Prokom Kovačevičem ter ga zaklal z nožem. Morilec, ki je bil pijan, je pod ključem.

— **Morski volk ulovljen.** V ponedeljek so pripeljali ribiči iz Iža v Zader dva metra dolgega morskega volka, ki se jim je prošli večer pri Velem Ratu zapletel v mrežo.

— **Poboljševalnico za pokvarjeno mladino** ustanove v spomin cesarjevega jubileja v Spljetu.

— **Milarija.** Podpisani prosí, da bi slavno uredništvo blagovolilo sprejeti sledeče vrstice kot popravek k notici »Milarija v Mirni peči« z dne 20. t. m.: Ni res, da bi pred tremi leti na Toplici na Dolenjskem kaka oseba umrla na milijariji. Res pa je, da pred tremi leti ni na Toplici nihče na milijariji umrl. — Spoštovanjem dr. Ivan Hubad.

— **Poneverjenje na pošti.** Zora Cindrič je v dobi, ko je bila poštna upraviteljica v Kostajnici, poneverila 5300 kron poštnega denarja. Izročili so jo sodišču v Petrinji.

— **Umrli** je v Trstu gospod Nikolaj Blažek, v Trstu je umrla gospa Frančiška Muha, rojena Lantieri iz Lokve.

— **Otvoritev koč »Slovenskega planinskega društva«.** Koča na Golici bo otvorena že prihodnjo nedeljo za manjše družbe in manjše zahteve, definitivno bo pa otvorena dne 1. junija. Druge kočje in domovi S. P. D. pa bodo otvoreni 27. junija, do takrat se pa dobi ključ pri Ivanu Korencanu proti izkaznici in kavciji 2 K.

— **Velike vojaške vaje** se bodo vršile letos med Št. Petrom - Knežakom, Ilirsko Bistrico do Jaršincev. Moštva bo okoli 30.000.

— **Likarjeva trgovina s papirjem v Gorici** je zopet odprta. Prevzela jo je gospodična Ana Likar, hčerka pokojnega Gašperja Likaria. Priporočamo!

— **Baron Rauch** — **trgovec z drvmi.** Nedavno se je baron Rauch pripeljal z avtomobilom do Kolpe. Tu je naprosil vaščane, da bi ga na splavu prepeljali čez vodo. Sredi reke ga vpraša nek veslač, kdo da je. Rauch, ki dobro ve, kako je povsod v deželi — pri ljubljen, se je menda

spomnil pregovora, da voda niti v čevlju ni dobra, pa je rekel, da je — trgovec z drvmi iz Zagreba . . .

— **Samoumor enoletnega prostovoljca.** V Brodu na Savi se je te dni vrgel enoletni prostovoljec Andrej Vlasič pod vlak, ki ga je raztrgal. Razlogi: žalostne družinske razmere.

— **Umrli** je v Vevčah soproga posestnika in krčmarja g. Franca Plevnika, Marija Plevnik, rojena Strah.

— **Na mnoga naročila** naznanja »Katoliška Bukvarna«, da je zaloga šmarnc »Lurški majnik« popelnoma pošla. O Lurdu se dobi sedaj še knjiga »Lurški čudeži« po znižani ceni 1 K, po pošti 1 K 30 vin.

Štajerske novice.

š »**Prometna zveza**« v Zidanem Mostu. Dne 31. t. m., popoldne ob 3. uri, so vrši v »Narodnem Domu« v Radečah pri Zidanem Mostu ustanovni shod krajevne skupine »Prometne zveze« krščanskih železničarjev za progo južne železnice Zidani Most — Trbovlje — Laško — Sevnica — Brežice (Dobova). Shod je omejen le na povablence. Na shodu govorita poslanca Benkovič ter Gostinčar in načelnik ljubljanske krajevnne skupine g. Milavec. Pozivljamo somišljenike, da pridno agitirajo za dobro udeležbo.

š **Posvečevanje nove župnijske cerkve.** Prihodnji torek, dne 2. junija, bo knez in škof posvetil novo župnijsko cerkev sv. Martina na Teharjih. Cerkev, ki je zidana v zgodnjem renesančnem slogu, jela se je staviti dne 4. aprila 1906. ter je bila kolavdirana dne 15. decembra 1907. Stavba 41 metrov dolge in 14 metrov široke cerkve brez notranje oprave je stala 120.500 kron. dotrajna oprava pa znaša okoli 60.000 K.

š **Avtomobil raztrgal otroka.** V Strassu pri Spielfeldu se je dne 22. t. m. pripetil ta-le neverjetni dogodek: Zjutraj okrog 8. ure pridirja v Strass avtomobil; da se izogne z lesom naloženemu vozu, ukrene v stran. Tu je v travi sedelo dekletce, ki ga avtomobil zagrabi, mu zmečka nogo ter — odtrga roko. Avtomobil, v katerem so sedeli dve ženski in en moški ter strojevodja, se ustavi in vodja gre v bližnjo hišo, pa ne da bi iskal zdravnika, marveč po — rjuho. Ko so poiskali odtrgano otroko, zavijejo otroka v rjuho ter se odpeljejo z njim proti Gradcu. Otroko je obupno klical svojo mater. Treba pomisliti kje je Strass in kje Gradec, in da sta v Strassu celo dva zdravnika! Do graške bolnišnice je otrok že davno lahko izkrvavel. In niso imeli niti pravice vzeti otroka kar meni nič tebi nič s seboj.

š **Namestu v bolnišnico** — izvršil samoumor. K županu Lauferju v Studenice pri Mariboru je prišel Leopold Gsellmann ter mu tožil, da je bolan. Župan mu je dal 30 kron, da bi šel v bolnišnico. Gsellmann je pa šel v gostilno, se napil, potem pa se na nekem drevesu obesil.

š **Odlikovanje.** Cesar je podelil deželnemu šolskemu nadzorniku v Gradcu, Petru Končniku, red železne krone tretjega razreda.

š **Umrli** je v Mariboru učiteljica Marija Wressnig. — V Št. Juriju na Paki je umrl veleposestnik J. Kammerer, zagrizen nasprotnik Slovencev.

š **Nepošten pismonoša.** Donašalec pisem Jurij Vozu je strankam poneveril 230 kron in pobegnul.

Ljubljanske novice.

lj **Evgen Müllner in njegova sestra Elizabeta pred deželnim sodiščem.** Poročali smo pred tedni, da je tukajšnje okrajno sodišče radi mazaštva obsodilo bivšega učitelja Evgen Müllnerja na en mesec zapora in njegovo sestro Elizabeto na en teden zapora. Oba sta se pritožila in danes se je vršila vzklicna obravnava pred tukajšnjim deželnim sodiščem. Prečitale so se obširne izpovedi prič, katere je nabrala ljubljanska policija: vdova dr. pravdnika Marija Galle, Adolf Porsch, žel. uradnik. Marija Šerc, okrajni glavar Del Cott, katehet Smrekar, bivši kavarnar Krapš, Olga Ledenig. Vse priče so izpovedale, da so jim Müllnerjeva zdravila pomagala in da obtoženca za zdravljenje nista nič zahtevala in ponujena darila zavračala in še poštarino za zdravila sta plačevala. Pač pove Gustav Del Cott, da je po zdravljenju poslal na obtoženca 10 kron, a kot odpošiljatelja podpisal »Müller«, Marija Friedl roj. Galle je vtaknila hitro 10 kron v posteljo obtoženke, Angela Mohar pa jima je vsilila 3 kg fižola in 10 jajc, Karolina grofica Wilsenstein je izpovedala, da je dala obtoženki nekaj darov, a ne za zdravljenje, ampak iz prijateljstva, Otomar Fed. Bamberg jima je tudi vtaknil 20 kron, ne da bi obtoženca videla. O hišni preiskavi pri obtožencih pravi dr. Illner, da je kuhinja izgledala kot nekaka »Hexenküche«. Zasllišana Elizabeta Müllner, vprašana od česa se pravzaprav živi,

prinese pred sodišče dragocene zapestnice, češ, da so to zapuščina njene matere. Sodnik: »Das ist doch nicht versilbert!« Obtoženka: »Nein, Gold ist es!« Nato obtoženka izvleče zavitek in našteje pred sodnike nad 8000 K ter pravi: To je moje, a imam še več prihrankov. Dosedaj sem to imela izposojeno. Obtoženi Müllner kliče sestri: »To je baharija! Skrij denar!« Obtoženka: »Sei doch nicht so kindisch.« Državni pravdnik: »Kdo Vam bo verjel, da je ta denar res Vaš. 8000 kron se na nosi kar tako v žepu okoli.« Obtoženka pripoveduje, da si je še, ko je v Komendi živel njen oče dr. Ferdinand Müllner, ki jo je učil zdravilstva, z domačim gospodinjstvom in takratnim in poznejšim orglanjem, poučevanjem otrok precej prihranila. Obtoženi Müllner, sedaj agent zavarovalnice »Gizela«, pravi, da je delal samo iz ljubezni do bližnjega, ker ni mogel trpeti, da bi bolniki zavoljo nespretnosti zdravnikov trpeli ali celo umrli. S knjigo ŠŠ v roki prične razlagati § 343., ki govori le o zdravljenju »gewerbsmässig«. Predsednik sodišča g. Polec: »To le pustite svojemu g. zagovorniku, ki bo to boljše opravil. Müllner kljub temu dokazuje, da se mora sodišče ozirati na čisto besedilo zakona in da to še ni »gewerbsmässig«, če mu kdo kak dar podtakne. Predsednik: »Zakaj pa take darove niste deponirali? Kaj pa je bilo v pošiljateljnih zabojih, katerih ste nekaj prejeli?« Obtoženec: »Stare steklenice, katere so mi ozdravljeni bolniki vrnili.« Predsednik: »Kaj pa z diplomom, katero je našla policija pri preiskavi v Vašem stanovanju in ki se je glasila, da ste dobili Franc Jožefov red za svoje zdravljenje. Ali ste to diplomu rabili za reklamo?« Obtoženec: »Ne. To neumnost mi je napravila in pustila pri meni neka epileptična oseba, a jaz je niti sestri nisem pokazal.« Prebere se zapisnik o hišni preiskavi. V zapisniku je zapisano, da je obtoženec izjavil pri hišni preiskavi, da je diplom sam napravil. Obtoženec razburjen skoči pokonci, udari pred sodnika ob mizo in kriči: »Laž! To je laž!« Predsednik: »Mir. Tu se ne obnaša tako kot v gostilni.« Zagovornik dr. Vodušek navaja, da sta obtoženca bila že štirikrat obtožena, a vedno oproščena. Leta 1904. je bila obtoženka obsojena v petdnevni zapor, a generalna prokuratura je odredila novo razpravo, potem je bila oproščena. Zahteva, da se prečitajo akti o tej obravnavi, v kateri so kot priče navedene odlične osebe. Vse se strinja s tem, da obtoženca nista prejemale plačila za zdravljenja. Pri okrajnem sodišču je sodnik napravil samovlastno sodbo, da je obtoženca za tako stvar obsodil, dočim ju je za isto nekaj tednov prej oprostil. Obtoženca nista segala v področje zdravnikov in ljudi, ki niso bili pri zdravnikih sploh sprejemala nista. Če pa nad kom zdravniki obupujejo, ni nič hudega, če se dotičnik še kam obrne. Na zdravju nista nikomur škodovala. Kakor je na drugih poljih mnogo ženjalnosti, je tudi v tem slučaju možnost ženjalnosti. Tako kot zahteva zakon: »gewerbsmässig« obtoženca zdravljenja nista izvrševala. Obravnava se je preložila na 4. uro popoldne, da se prebero akti iz leta 1904. in da se zasliši policijski kancelist Toplikar glede hišne preiskave in diplome.

lj **Majnikov izlet** so imeli danes tukajšnji c. kr. žensko in moško učiteljice ter vadnice. Odšli so na razne kraje.

lj **O vlomilcu pri Jebačimu.** Tržaška policija je prepričana, da Koren v Trstu ni kradel. Kolikor je dosedaj dognano, je »deloval« le v Ljubljani, na Reki in v Zadru.

lj **Drag »špas«.** Poročali smo včeraj, kako je kleparski mojster Gradišar kratkomalo obdolžil postreščka Repanška tatvine v knezoškofijski palači. Danes mora Gradišar, ki se je pred sodiščem na vse kriplje branil preklicati svoja očitavanja tudi v »Slovencu«, ponižno javljati svoj preklc v našem inseratnem delu. Gradišarju je ta špas precej drag. Plačati mora pravdne stroške tudi dr. Trillerju, ki je bil zastopnik njegovega nasprotnika. Svetovali bi Gradišarju, ki je sicer navdušen agitator za liberalizacijo, naj si drugič, predno bo hotel stresati okoli s takimi špasi, raje prej usta obriše, morda medtem take neslane svoje šale ohrani lepo zase.

lj **Nova odredba v mestnem zglaševalnem uradu v Ljubljani.** Mestni magistrat ljubljanski je po vzorcu vseh večjih mest avstrijskih odredil, da bo od 15. junija 1908 dalje mestni zglaševalni urad dajal zasebnim strankam naslove samo na posebnih, v to svrhu določenih tiskovinah. Na vsak tak vprašalni listek — ki stane 10 h — zapiše stranka natančno vprašanje in uradnik ji nanj zapiše odgovor. Vsak vprašalni listek velja samo za enkratni naslov, in sicer ene stranke, oziroma osebe. Večje tvrdke dobe take vprašalne listke v zvezkih po 100 komadov za 10 K. Stvar je praktična iz več ozirov. Predvsem je uradniku mogoče brez obotavljanja najti

pravi naslov, ker ima na listku vse potrebne podatke. Pri ustni napovedbi pa se često dogaja, da stranke slabo, nepravilno in tudi pretižno izgovarjajo imena, kaj rade tudi črke zamenjavajo, če se le količkaj slišno glase, n. pr. Hočevar in Kočev, Vizjak in Bizjak itd., kar povzroča nesporazumljenja in je delo nazadnje zastoj in brezuspešno. Vse te težkoče pa prenehajo z vpeljavo vprašalnih listkov, ki so se po vseh mestih vrlo obnesli. Upati je, da se tudi v Ljubljani občinstvo v kratkem privadi te praktične odredbe.

lj **Umrli** je v 54. letu svoje dobe hišni posestnik v Ravnikarjevih ulicah štev. 16 g. Lovrenc Lončar.

lj **Gostovanje gospe Polakove v Sarajevu.** G. Irma Polakova se je dne 26. t. m. podala v Sarajevo, kjer bo nekaj večerov gostovala.

— **Aretovani trgovci.** Aretovan je bil danes na brzojavno rekvizicijo okrajnega sodišča v Mokronogu trgovec O. F. iz Dolenjskega, ker je sumljiv goljufije. Policija ga je izsledila v nekem hotelu.

g **Zanimive znamke.** Med jubilejnimi znamkami po 35 h jih je na vsaki poli tudi par pokaženih. Le-ta imajo na znotranjem besedilu mesto Franz »Eranz«. Nabiranci znamk se za te znamke kar trgajo in hodijo od trafike do trafike in se priporočajo zanje. Nekateri bi jih radi plačali po 5 in 10 K. Znamke ne ostanejo v prometu zaradi ortografične napake.

lj **Karambol.** Predvčeršnjim je voz električne cestne železnice na Poljanski cesti zadel v mesarski voz mesarja Ivana Kočarja, kojega voz se je prevrnil. Kočar ima 40 K škode.

lj **Društvena godba ljubljanske koncertuje** jutri popoldne v restavraciji »Zeleni hrib« (Dolenjska cesta). Začetek ob 3. popoldne. Vstopnina prosta. — Jutri zvečer je koncert v hotelu »Ilirija« (Koledvorske ulice). Začetek ob 8. zvečer. — Vstopnina prosta.

lj **Pokvarjeno dekle.** Policija je aretovala 17-letno Marijo Narobe iz Črnuč, katera je ukradla svoji materi za 50 K obleke in posojilno knjižico šentviške posojilnice in dvignila na njo 50 K denarja. Oddali so jo sodišču.

lj **Izzivanje nemških fantičev.** K tej notici, priobčeni v zadnji sobotni številki našega lista, nam poroča ravnateljstvo nemških vzporednic I. državne gimnazije, da je bil na tem zavodu dne 23. maja navadni, redni pouk, vsled česar v navedeni notici našete nepristojnosti ne morejo zadeti nemških dijakov prve državne gimnazije.

lj **Umrli so:** Pavla Kastelic, prodajalka, 18 let, sv. Petra cesta 54. — Fran Dobrota, železniškega uslužbenca sin, 4 dni. — Marija Bricelj, gostija, 37 let. — Marija Perše, pomožna usmiljenka, 37 let. — Peter Žonta, rudar, 65 let. — Adalbert Pohl, zasebnik, 64 let.

lj **Izgubljena** je zapestnica iz mozajika in srebrna tula-ura, ki je imela na pokrovu vrezana dva golobčka.

Razne stvari.

Krvav spopad med kmeti in orožniki.

L v o v. 27. maja. Krvav spopad med orožniki in kmeti v Czernichowu se je pripetil na posestvu grofa Adama Korytowskega, ki je podlegel pri zadnjih galskih deželnozborskih volitvah. Med ubitimi so trije mladeniči, dve odrasli ženski in en otrok.

Železničarska pragmatika na Hrvatskem.

Prošlo soboto je bilo odpuščenih petnajst železniških delavcev na progi Dugoselo-Servete, ker niso hoteli prisesti na madžarsko službeno pragmatiko. Zavednim delavcem vsa čast!

General Nogi — ravnatelj dekliske šole.

Portarturski zmagovalc je bil pred kratkim imenovan ravnateljem dekliske šole za deklice plemenitih rodov. Dobil je nalogo, odklanjati tujinski vpliv in čuvati stare japonske šege in navade. Učiteljica Šimoda, priljubljena v tokioških plemenitih rodovinah, je križala njegove namere in v nemala učenke za neumno angleško in ameriško modo. Ker se je Nogi postavil na njeno pot, prosila je za vpokojenje. In glej, proti pričakovanju se je ta ostavka sprejela. Nogi je bil prisoten, ko se je Šimoda ločila od svojih učenk. Pravi, da je tedaj več trpel kakor pod Port Arturom.

Beg avstrijske princezinje.

Dunajsko policijsko ravnateljstvo je obvestilo vsa avstrijska poslaništva in policijske oblasti, da je pobegnila z Dunaja v London avstrijska princezinja Amalija Leontina Fürstenberg, kjer se namerava poročiti z nekdanjim poročnikom Gustavom Koczianom, ki zdaj zastopa neko nemško avtomobilsko tvrdko. Princezinja je sestra gosposkozborničnega podpredsednika Maksa Egona Fürstenberga. Ma-

terino palačo je zapustila že v četrtek in se nastanila v nekem hotelu. S Koczianom in njegovo materjo je odpotovala z Dunaja po severni železnici v London. Kocziana je izpoznala princezinja v Karlovih varih. Star je 34 let in baje zelo lep mož.

Potres v Kecskemetu.

Dne 24. t. m. ob tri četrt na 10. uro dopoldne je obiskal močan potres Kecskemet. Podrl je nad sto dimnikov. Mnogo sten je pošlo.

Grof Lonyay nevarno obolel.

Nevarno je obolel grof Lonyay, mož nekdanje avstrijske prestolonaslednice Štefanije.

Neurje na Tirolskem.

Z južne Tirolske dohajajo vedno groznejša poročila. Hudourniki so narasli, voda ruje drevesa. Več mostov je porušeni. Opustošena so polja in travniki. Pri Tionu je poškodovana državna cesta.

Povodnji v Teksasu

so napravile dva milijona dolarjev škode. V Dallosu je nastal požar. Da omeje požar, so razstrelili z dinamitom več hiš. Voda je stala v dalloških cestah sedem čevljev visoko.

Telefonska in brzolavna poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 27. maja. V današnji seji državnega zbora je odgovarjal notranji minister Bienerth na interpelacijo o krvavih dogodkih v Černikovu. Obljubil je, da se stvar natančno preišče in da rezultat preiskave sporoči zbornici. Poslanec Glombinski je predlagal, naj se otvori debata o odgovoru v eni prihodnjih sej. Soglasno sprejeto. Poslanec Breiter je predlagal, naj se s to debato takoj prične. Predsednik: Ker je zbornica že sprejela predlog Glombinskega, tega predloga ne morem dati na glasovanje. Vsled predloga Glombinskega bo prej rešen proračun, predno more priti debata o ministrovem odgovoru na vrsto, po Breiterjevem predlogu bi pa bila proračunu zastavljena pot.

PROTI POTOVANJU ANGLEŠKEGA KRALJA NA RUSKO.

London, 27. maja. Angleška delavska društva so prosila, naj angleški kralj ne potuje na Rusko.

VOJNI ODSEK DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 27. maja. V vojnem odseku državnega zbora je naznanil domobranski minister, da se čete in poveljniki razbremenijo, poviša se število dalje službujočih podčastnikov in se zboljša materijelno stanje vojaštva.

PRAVDA PROTI VELEIZDAJALCEM V CETINJU.

Cetinje, 27. maja. Včeraj sta bila zasllišana Gjulafić in dijak Vojvodić. Prvi taji, da bi bil vedel kaj o zaroti proti knezu, ko je nesel bombe iz Belgrada; tudi ni hotel zaneti vstaje proti ministrstvu. Priznava, da je dobil od soobtožencev 13 napoleonov. Gjulafić je bil svoj čas poslanec. Dijak Vojvodić se izgovarja in zabrede v protislovja. Končno prizna, da je prinesel iz Belgrada bombe, namenjene za umor kneza Nikole in kneževiča Mirka. Na ta način se je hotelo povzročiti revolucijo. Če bi to ne bilo mogoče, bi se bombe vporabile v neki sosednji državi. Vojvodić obtežuje bivšega ministrskega predsednika Radovića. Obtoženi so izjavili, da se je ž njimi v zaporih grdo ravnalo. Sodišče je obdano z vojniki. Naval ljudstva je velik. Pričakuje se važnih prič iz Belgrada.

ŽITNE CENE.

Budimpešta 27. maja.

Pšenica za maj	11.53
Pšenica za oktober	10.36
Rž za okt.	8.93
Koruza za julij	6.70
Oves za okt.	7.01

Efektiv: brez prometa.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, srednji sračni tlak 736.0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebe	Pojavila se 34 urah pred
26. 9. zjut.	739.6	15.5	sr. zah.	obl.	
27. 7. zjut.	41.6	13.5	sl. jvzh.	del. jasno	14
2. pop.	40.4	16.4	sr.	del. obl.	

Srednja včerajšnja temp. 15.9°, norm. 15.4°.

Zahtevajte „Slovenca“ v vseh gostilnah! — Zahtevajte „Slovenca“ na kolodvorih!

Pomanjkanje teka, motenje v prebavi

se najenostavneje odstranijo z rednim uživanjem rogaškega, templjevega vrelca*. Pri starejših boleznih in kroničnem obolenju te vrste naj se pije močnejši **Styria vrelc**. 1103 4-2

†

1327 1-1

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oče, bratranec, stric in svak, gospod

Lovro Lončar

hišni posestnik

včeraj, dne 26. t. m. ob 1/27 uri zvečer, po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 54. letu starosti mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb predreglega pokojnika se vrši 28. t. m. ob 1/4. uro popoldne iz hiše žalosti Ravnikarjeve ulice št. 6 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Petra.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 27. maja 1908.

Jerica, soproga; **Karol** in **Fran**, sinova; **Albina**, **Marija** in **Justi**, hčere.

†

1325 1-1

Zahvala.

Globoko potrpi vsled prerane smrti iskreno ljubljenega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Vinko Vizjaka

dež. rač. svetnika

si dovoljujemo tem potom izraziti globoko zahvalo vsem, ki so predragemu ranjaku lajšali na katerikoli način zadnje življenjske ure, vsem, ki so ga spremili na njegovem zadnjem potu v novo domovanje, pred vsem g. deželnemu glavarju, deželnemu odboru in vsem gg. uradnikom, prijateljem in znancem, vsem darovalcem krasnih vencev, vsem, ki so z nami čutili in trpeli, prav vsem: Bog povrni!

Iskreno zahvalo pa še izrekamo g. primariju dr. Ivanu Jenku in usmiljeni sestri Lazarini za požrtvovalni trud.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek, 29. t. m. ob 8. uri v župni cerkvi sv. Jakoba.

Žalujoči ostali.

†

1323 1-1

Zahvala.

Vsem onim, ki so mi ob pretresljivi nesreči in prebitki izgubili moje iskrenoljubljene soproge, gospe

Ivane Škofic roj. Exler

izrazili toliko tolažilnih izrazov sočutja, izrekam tem potom globoko zahvalo. Posebno pa se zahvaljujem sorodnikom, prijateljem in znancem domačinom, kateri so ravno po svoji mnogobrojni udeležbi pokazali, kako ljuba jim je bila ranjaka gospa.

Dalje se iskreno zahvaljujem pevskima društvoma „Zarja“ iz Lukovice in „Lira“ v Kamniku, kakor vsem darovalcem prekrasnih vencev.

V Šentvidu, dne 26. maja 1908.

Žalujoči soprog.

Izjava.

Jaz, Franc Gradišar, kleparski mojster v Ljubljani, Tržaška cesta 2, preklicujem s tem vse žaljive besede, katere sem govoril dne 2. maja t. l. v gostilni Bevc v Ljubljani, Dunajska cesta, zoper postreščka Fran Repanška.

V Ljubljani, dne 26. maja 1908.

1314 1-1

Fran Gradišar.

Blagajničarka

se sprejme takoj. Naslov pove uprava „Slovenca“. 1324 1-1

Mizarske pomočnike

sprejme takoj za stavbna dela

Matej Gogala, mizarstvo, Bled. 1322 2-1

Mala oznanila.

(Vsaka beseda velja 2 vin.)

Službe iščejo:

Mlad trgovski pomočnik mešane stroke, želi vstopiti takoj v kako večjo trgovino v mestu ali na deželi. Naslov pove uprava „Slovenca“. 1 2-2

Kuharica želi službe v kakem župnišču.

Proda se:

Proda se malorabilen štirisedežen **brun**, pripraven za hotele in letovišča, po nizki ceni. Več pove upravnistvo. 2 3-2

Živnorejcem proda dvamesečnega junčka za plemo in enoletno telico, oba semendolske pasme, živnorejko društvo na lgu. 3 3-2

Proda se celotno delo „**Welfall und Menschheit**“, nerabljeno, čisto novo, za 70 K. Več se izve pri upravnistvu.

Sprejme se:

Sprejme se uboga kmečka deklica, sirota, stara krog 12 let v popolno oskrbo oziroma za svojo. M. Podrekarr, Vižmarje 61, pri Ljubljani.

1317 3-1

Oklic.

Dne 1. junija 1908. ob 9. uri dopoldne vršila se bo v kleti **Koslerjevega gradu „Leopoldsrue“** v Spodnji Šiški na predlog dednih udeležencev

sodna javna prodaja

v zapuščino posestnice in gostilničarke Ivane Jeglič na Selu pri Žirovnici spadajočih premičin in srcer:

1. **zalogo vina;**
2. **prazne posode in**
3. **kletarskega orodja.**

Dražbeni pogoji se zamorejo vpogledati med uradnimi urami soba št. 40.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek IV.

dne 24. maja 1908.

Za birmance

:: dobé ::

botrice in boterčki

primerna

birmanska darila

različnih lepih ur z zlatimi in srebrnimi verižicami, uhanov, zapestnic, broš itd. itd.

po najnižjih cenah.

L. Černe, zlatar in trgovec z urami, zapriseženi sodnijski cenilec, LJUBLJANA, Wolfove ulice št. 3.

Moška obleka od 4 glid. naprej.
Deška obleka od 2
Otroška obleka od 1

„Angleško skladišče oblek“
O. BERNATOVIĆ
Ljubljana, Mestni trg števil. 5.

1326 1

Zaupni shod „S. L. S.“ v Ribnici.

Zaupen shod S. L. S. se je vršil dne 24. maja v Ribnici. Govoril je gosp. državni in deželni poslanec Franc Jaklič; nastopilo je tudi par domačih govornikov. Vkljub temu, da je mnogo naših mož zdoma, bilo je udeležencev nad 250. V zadnjem času se je mnogo govorilo in pisalo o liberalizmu v ribniški dolini, o nekakšni neodvisni gospodarski stranki, ki se je baje tu razpela. Nedeljski shod se nam je zdel po svoji udeležbi, po resnosti razpravljanja in po mirni dostojnosti, s katero se je vršil, kakor glasen protest proti takemu obrekovanju ribniškega ljudstva. Jasno in gotovo je: Ni in nikoli ne bo Ribnica liberalna! Tukaj so ribniški možje, krščanski očetje in krščanski gospodarji. In ti protestirajo proti lažem, ki so le liberalne želje!

Shodu je predsedoval gospod Franc Dolinar, domači dekan. G. poslanec Jaklič je v poldrugo uro trajajočem govoru razpravljal o političnem položaju v državnem in deželnem zboru, razložil usodo krošnjaškega zakona, obrazložil križev pot prošnje za podporo po črvu in povodnji oškodovanim posestnikom iz ribniške doline; izvedeli smo, kako silno vestno in marljivo je naše okrajno glavarstvo v Kočevju. Povedal je nadalje, kaj je s krošnjaškim zakonom in s prošnjami za oprostitev vojaščine. G. poslanec je tudi odgovoril na izvajanja ribniškega g. nadsvetnika Višnikarja na shodu pri Cenetu v Ribnici meseca januarja proti interpelaciji poslancev Gostinčarja, Jakliča in tovarišev glede strankarskega postopanja sodišč na Kranjskem. G. nadsvetnik je na tem shodu dejal, da minister na to interpelacijo še odgovoril ni, gosp. Jaklič pa nam je povedal, da je minister na to interpelacijo odgovoril — kje je božja hčerka resnica, gosp. nadsvetnik? — in da je višje sodišče razveljavilo razsodbo, ki je povzročila dotično interpelacijo. Gosp. poslanec je vnovič povdarjal, kako se marsikje postopa pristransko in krivično — »klerikalec« da vedno zgubi, liberalci pa pravdo dobi! Lahko je vstati na javnem shodu in klicati: Kdor ima kaj proti mojim izvajanjem, naj se oglasi, — a gorje tistemu, ki bi se oglašil! To se ne pravi, svoje nazore zagovarjati, ampak je ne navadno izvajanje! — Gosp. kaplan Orehek je ovrgel lažnjive glasove, ki jih liberalci širijo med ljudmi o ribniških »luterš-duhovnikih«. Pri volitvi v mestno skupino Kočevje - Ribnica smo se držali načela: luterana ne volimo, liberalca pa tudi ne! Če »Nova Doba« piše o katoliku Višnikarju, si mi pri tem mislimo svoje; ne vemo, kako bi bilo s katoliško cerkvijo, če bi njeni člani bili sami Višnikarji! — Lažnjivo je, da bi bil pri zadnjih občinskih volitvah govornik delal na to, naj bi Goriča vas ne imela nobenega odbornika; on da je bil zmeraj za to, naj ima dva odbornika in dva namestnika. Ovrgel je še par drugih, med ljudmi raztresenih laži izza časa zadnjih volitev in zaključil svoja izvajanja: Pogum, moške! Naša stranka se bo očistila, iznebila se bo plev in se prerodila k novemu, lepšemu življenju! Boljše je, da je pet krepkih, čilih, zdravih ljudi v stranki, kakor petsto piškavih in kilavih. — Nato se oglašil k besedi mož iz ljudstva, gosp. Fr. Grebenc, posestnik v Lazih, in protestira v imenu celega shoda proti pisanju »Slov. Naroda« in »Nove Dobe« o liberalizmu v ribniški dolini, najsi bo starega ali mladega kalibra. Burno ploskanje je pričelo, kako iz srca je govoril vsem. G. podnačelnik »Kmetске zveze«, Franc Fric, je nato predlagal sledečo resolucijo: I. Zaupni shod S. L. S. v Ribnici dne 24. maja 1908. izreka poslancem S. L. S. v državnem in deželnem zboru popolno zaupanje. II. Shod naroča strankinemu poslanecem, naj uporabijo vsa postavna sredstva, da bo sodno in drugo državno uradništvo nepristransko in nestransko izvrševalo svoje uradne dolžnosti. III. Shod izraža upanje, da bo S. L. S. po svojih poslancih kar najbolj pospeševala gospodarske koristi ribniškega ljudstva.

Resolucije so bile soglasno sprejete. G. predsednik se končno zahvali g. drž. in dež. poslancu Jakliču za njegov trud. Izjavi pa tudi sledeče: »Zadnja številka »Nove Dobe« me hvali, da sem miroljuben. Res je: ljubim mir v domači hiši in v fari. Toda proti hvali »Nove Dobe« odločno protestiram, ker pohvale od liberalne strani ne maram in jo ogorčeno odklanjam. Kakor vedno, kličem tudi danes vsem in vsakemu posebej: ne berite liberalnih listov!« — Burno odobravanje udeležencev shoda je pričelo, s kolikim zadovoljstvom so zborovalci vzeli na znanje to izjavo svojega ljubljene g. dekana. Če mu liberalci pobijajo okna, je pač vzroka

dovolj, da ga ljudstvo tem živeje ljubi in spoštuje!

S tem je bilo lepo in pomenljivo zborovanje zaključeno.

Na ta shod so bili vabljeni le dobri krščanski možje. In vendar je tako dobra udeležba! Zadnji čas je že bilo, da se je stranka otresla nezanesljivih in nestanovitnih ljudi, ki so strankin razvoj in procvit samo ovirali. Tako je prav. Ven iz stranke s plevami, da more pognati kali čisto žito! Kdor v stranki išče samo časti, ta ni zanj! Kdor bi hotel v stranki iskati le dobička, naj se loči od nas čimprej! Kdor z liberalci sklepa politične mešetarje, kdor z njimi skupaj voli, skupaj z njimi zabavlja zoper S. L. S., ta je v politiki liberalci in — tam naj bo!

Sportne vesti.

Šah.

Do nedelje so dosegli na mednarodnem šahovskem turnirju v Pragi sledeče število točk: Schlechter 4½, Duras in Vidmar 4, Leonhardt in Rubinstein 3½, Spielmann, Salve, Maroczy, Teichmann in Prokeš 2 itd. Med mojstri, ki jih je dosedaj premagal Vidmar, naj omenimo Duras in Miesesa.

Avtomobilizem.

New-York — Pariz. Nemški voz Protos je že zapustil Vladivostok, da nadaljuje svoje potovanje po Aziji do Pariza; pot je dolga 15.000 km. Laški voz Züst in ameriški Thomas bodeta sledila, ko se izvršijo še neke formalitete. Prvi voz, ki pride v Čito, dobi darilo 4800 kron. Francoski list »Les Sports« pravi: Finita la comedia.

Tekanje.

Nov nemški rekord za 1000 m je dosegel v Lipskem Quarch; potreboval je 2 minuti 41½ sekunde.

V Pragi je dosegel v uri Nejedli 16:234 km.

Iz Sidneja v Melbourne v Avstraliji je tekkel pred kratkim E. A. Pearson. Rabil je za 928:585 km dolgo 57 ur in 34 minut; na uro torej povprečno 16:2 km.

Tekanje štafet (tekalc se pri tem menjajo, da teče vedno drugi; na ta način se doseže krajši čas) se bo vršilo v kratkem med Novim Yorkom in Čikago v razdaljo 1609 km: štafete bodo donšale pismo novijorškega župana onemu v Čikago.

Rokoborba.

Vroč boj se je vršil v Manchesteru med Ciganjevičem in Škotom Jimmy Esson. Ciganjevič je položil Škota v 13 minutah na pleča, a ta ni hotel priznati nasprotnikove zmage, je postal ves divji in vrgl slednjič razsojevalca v Ciganjeviča. Ko ga je Poljak skušal zrniti z odra, razvilo se je mej obema pravcato borenje na pesti, ki se je končalo s tem, da je Poljak odnesel Essona z odra.

Lawn-tennis.

Olimpijske konkurence na pokritih dvoriščih so se končale 11. maja v Queensklubu v Londonu. A. W. Gore je premagal G. A. Caridia z 6:3, 7:5 in 6:4; gdč. Eastlake gospodično Greene 6:2, 4:6 in 6:0. Na odprtem prostoru sta premagala Gore in Barrett svoja nasprotnika Fimonda in Caridia s 6:2, 2:6, 6:3.

Zrakoplovba.

Brata Wright sta kakor Farman in Delagrang delala v Ameriki poskuse s svojim aeroplanom. Pri nekem poskusu 14. maja se je Wilbur Wright vzdrl v zraku baje 7¼ minute in je preletel okoli 12 km. A aeroplan se je ob nekem griču nazadnje popolnoma razrušil. Wilbur je nepoškodovan. Poleti mislita brata z boljšim aeroplanom priti v Evropo, da bosta v Parizu pred izvedenci tekmovala s Farmanom ali Delagrangom.

Dirkanje.

Cestno dirkanje Pariz-Bordeaux se je vršilo letos 16. in 17. maja osemnajstič; pot je dolga 591 km. Prvi je bil Francoz Trousselier v 17 urah 45 minutah; drugi Holanec Vanhouwaert v 18 urah 11 minutah; tretji Francoz Georget v 18 urah 12 minutah; znamenita je mala razlika med slednjima dvema. Najboljši čas dosedaj je dosegel Huret 1899. v 16 urah 35 minutah, a služili so mu tedaj motorji za vodilce.

Zlato kolo. Borba za veliko zlato kolo se je prelozila od prejšnje nedelje na torek. Najboljši čas čez 100 km je dosegel Francoz Guignard, 1 uro 11 minut 29 sek., drugi je bil Bavarec Robl v 1:14:40. Gooru je manjkalo 6450 m, Demku 12960. Diekmannu 16880 metrov. Ker se je Guignard v doseglo zmage poslužil nedovoljenih sredstev, so ga diskvalificirali in proglasili Robla zmagovalcem. Ljudje so

bili vsled tega zelo razburjeni, so demonstirali in raztrgali celo lavorov venec, ki je bil določen zmagovalcu. Šele policija in orožniki so napravili red.

Plavanje.

Mr. James Mearns je preplaval pri treniranju za plavanje čez rokavski preliv brez daljšega odmora 32:18 km v 16 urah in 25 minutah.

Football.

Manchester United je premagal dunajske atletikarje 5:0, kombinirano dunajsko moštvo pa 4:0; o igri velja isto kakor smo poročali zadnjič.

Izpred sodišča.

Izneverila se mu je. Miha Cerar iz Domžal je pred dvema letoma zalezoval Marijo Košak iz Podgorice. Zadnji čas je delal pri zgradbi železnice v Stappitzu na Koroškem. Ko je prišel o Veliki noči na dopust domu, je izvedel, da se je Marija Košak omožila z Jernejem Ručigajem. To ga je peklo. Napil se je v Zajčevi gostilni in se pri tej priliki proti gostilničarki izrazil: »Najprvo bom njega, potem pa še njo!« Pokazal ji je revolver. Nato jo je mahnil k hiši zakonskih Ručigaj ter venomer Marijo Ručigaj klical pod oknom. Ko se njeni mož na pragu oglasi in vpraša, česa želi, jel se je Cerar z njim prepirati, končno je pa v zrak ustrelil, vsled česar se je Ručigaj tako prestrašil, da je skočil v vežo in zaprl vrata. Drugi strel je zadel vežne duri; na vasi je pa še kake štirikrat v zrak ustrelil. Cerar ničesar ne taji. Sedel bo za to štiri mesece v težki ječi.

Tatinski hlapec. Jakob Cotman, hlapec na Studencu, je tatvini podvržen človek. Ker je imel pa srečo, da se ga ni nikoli zasačilo, postal je drzen. Za ukradene reči je imel svoje odjemalce v osehah Janeza in Marije Rutar. Tako je svojemu gospodarju Antonu Uršiču na Studencu napravil po tatvini 32 K 60 h škode, prejšnjemu gospodarju Alojziju Kraškoviču je vzel par podplatov, ene hlače in eno kočo, Janezu Rutarju pa denarnico c vsebino 1 K 60 h, žepni nož, orljo in jopico. Cotman vse priznava. Za kazen je dobil dva meseca težke ječe.

Nevarni sunek. Posestniška sinova Janez Kveder in Andrej Kristanec sta se nekaj sporekla, nakar ga je poslednji, kakor Kveder trdi, udaril s steklenico po glavi. To je Kvedra tako razjezilo, da je začel svojega nasprotnika z nožem obdelavati. Zlasti je bil en sunek jako silen ter je pripisati le okolščini, da je imel okvarjenec debelo obleko, da se ni zgodila večja nesreča. A vkljub temu je prodrl nož 5½ centimetrov globoko v vrat. Pokoril se bo zato pet mesecev v težki ječi.

Znanost in umetnost.

* Moj podpis v sobotnem »Slovenca« velja samo za objavljeno oceno Foersterjeve zbirke Marijinih pesmi: »Šest Marijinih« za tri moške ali ženske glasove. Drugih ocen v tem oddelku nisem jaz pisal. Fr. K i m o v e c.

* Bajuk, »Slov. narodne pesmi«, III. zvezek. Cena 1 K, po pošti 1 K 5 vin. — Založba L. Schwentner. — Dobe se tudi v »Katoliški Bukvarni«.

* * *

Sledeče knjige se dobé v »Katoliški Bukvarni«:

* Gruđen, dr. Josip. Cerkvene razmere med Slovenci v XV. stoletju in ustanovitev ljubljanske škofije. Broš. 5 K. — To znamenito delo je bilo v slovenskem časopisu — znanstvenem in političnem — že obširno ocenjeno. Knjiga je pisana na podlagi dozda še neobjavljenih virov in nuja globok vpogled v cerkvene in kulturne razmere na Slovenskem pred reformacijo. Obenem podaja mnogo temeljnih misli za globlje umevanje bistva protestantovstva med nami. Spricho letošnjega Trubarjevega jubileja je to delo veaktualno.

* Flis, I. Korar. Pomočnost v bogočastni službi. Vez. 8 K. — Povsod z veseljem pozdravljena, zelo obsežna strokovna knjiga! Je važna za duhovnika, da se ve, kadar se gre za umetniško zgradbo ali pravo bodisi cerkva, bodisi posameznih bogoslužnih predmetov, ravnanj po cerkvenih določilih, stavbenih predpisih, po umetniškem okusu, primernem slogu itd. Tudi vsakdo, kdor se splošno za umetnost zanima, bo od te lepe in skrbno izdelane knjige imel premnogo haska. Upoštevana je vsa važnejša umetniška literatura, tudi moderna. Diči jo mnogo lepih slik, natančen repertorij dozda še ohranjenih cerkvenih umetnin iz prejšnjih dob in drugo.

* Pieper, dr., Aug. Jugendfürsorge und Jugendvereine. Broš. 2 K 40 v, vez. 3 K 24 v. Za katoliško organizacijo velezaslu-

žni in vsestransko izkušeni voditelji nemškega »Volksvereina« so nam v tej knjigi podali obširna teoretična razmotrivanja, še več pa praktičnih navodil, kako ustanavljati in voditi mladinska, izobraževalna, gospodarska in telovadna društva, zlasti na deželi. Slovenski duhovnik te knjige, zlasti sedaj, ko se tako živahno po naši deželi razvija mladinsko gibanje, ne bo mogel pogrešati. Tudi vsak katoliški laik naj si jo nabavi, ker je trajne organizatorične vrednosti. Delo je obširno — šteje 300 strani. Ozira se na predavanja, pravila, izlete, petje, zdravstvo, delavsko vprašanje itd.

Forschner C. Kanzelvorträge über den Modernismus. Broš. 1 K 44 v. Zelo pripravna knjiga, ker v obliki cerkvenih govorov poljudno razjasnjuje težnje in zmote katoliškega modernizma. Priporočamo pridigarjem!

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Cerkveni letopis.

c Sveti misijon. Od 17. do 24. maja se je obhajal pri Sv. Trojici poleg Mokronoga sveti misijon. Vodila sta ga dva duhovnika iz misijonske družbe: č. g. Valentin Eržen, superior v Mariboru, in č. g. Mihael Klančnik, superior v Celju. Udeležba je bila prav obilna. Ljubi Bog daj ljudstvu milost stanovitnosti, gorečima misijonarjema pa za velikansko dušno delo obilno plačilo.

Po svetu.

Važna odločba za gostilničarje. Dunajsko višje deželno sodišče je imelo 20. t. m. v drugi instanci posel s procesom, ki je zelo važen za gostilničarje, kakor tudi za pivovarjarje. Tožiteljica je bila budjejeviška meščanska pivovarna, toženec gostilničar pri »Zlatem risu« na Dunaju, Benjamin Schee s svojo soprogo. Gre se za sledeče: Imenovana pivovarna je posodila gostilničarju k vložbi najeminske kavicje 4000 K, napram čemur sta se ta dva vezala, da bosta na ta način plačevala, da bosta pri vsakem hektolitru poravnala dve kroni; nadalje, da ne bosta točila vlečanege pive iz nobene druge pivovarne; v nasprotnem slučaju bi imela pri vsakem tujem litru plačati 1 K dogovorjene kazni. Glasom tožbe sta točila zakonska Schee Brunnerjevo pivo in sta bila tožena prvič na podlagi določbe, da bosta točila samo budjejeviško pivo, drugič, da morata plačati 10.000 K dogovorjene kazni. Toženca sta navajala, da sta hotela vso posojilo popolnoma poravnati, kar je pa pivovarna odklonila, češ, da so se dogovorili, da se povrne pri hektolitru piva po dve kroni posojila. Deželno sodišče je tožbo v obeh točkah odklonilo z utemeljitvijo, da je konkurenčna klavzula časovno in krajevno tako neomejena, da se zdi nemoralna in nedovoljena, ter je torej cela pogodba neveljavna. Budjejeviška pivovarna je vložila priziv, nakar je deželno višje sodišče odločilo: Toženca ne smeta toliko časa točiti drugega piva, dokler ni posojilo po dogovorjenem načinu po 2 K pri hektolitru poplačano ter sta dolžna poplačati na 500 kron zmanjšano dogovorjeno kazen in vse stroške obeh instanc. Ker sta proti temu odloku zakonska Schee vložila priziv, bo spregovoril zadnjo besedo o obeh nasprotnih sodbah najvišji sodni dvor.

Vihar in toča v Galiciji. Strašna nevihta združena s točo je napravila prošlo nedeljo v mnogih občinah tarnopoljskega okraja velikansko škodo. Setve so uničene, hiše odkrite in sicer poškodovane. Ob cesti v Kozovo je vihar podrli drevje in deloma s koreninami izrul. V Chodackowu je nekoga ubilo. Vihar je prevrnil dva voza, pri čemer je bilo pet delavcev težko ranjenih.

Dijak umorjen. V neki hiši v Draždanih so našli v ponedeljek po noči 25-letnega dijaka na tehniki Andr. pl. Szeledskega ustreljenega. Gre se za umor. Zaprli so dva ruska znanca dijaka, nekega veleposestnika in dijaka, ki sta prošlo noč z njim popivala ter ga pijanega spremila domov. Sosedji so slišali prepir, ki mu je sledil strel.

Sežiganje mrličev na Pruskem. Zastopniki mesta Schöneberg pri Berlinu so 18. t. m. na zborovanju kot prva občina Velikega Berlina razmotrivali odlok najvišjega upravnega sodišča, po katerem ni dovoljeno sežiganje mrličev na Pruskem. Po izvajanjih raznih govornikov so sklenili, naprositi magistrat, da sezida za Schöneberg krematorij in prosi za dovoljenje, da se upelje fakultativno sežiganje mrtvecev. Da bi policija dovolila sežiganje mrličev, na to sedaj niti misliti ni, toda v Schönebergu računajo s tem, da se potom postavodaje uvede na Pruskem sežiganje mrtvecev ali da bo isto vsaj dovoljeno.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Predstave se vršijo
v delavnikih od 5.
do 9. ure popoldne,
ob nedeljah in praz-
nikih od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3.
do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

11 Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“ 11

Danes v sredo nov spored.

166

Vsak četrtek in
soboto od 3. do
6. ure popoldne
predstava za
dijake po zni-
žani ceni.

Singerjevi šivalni stroji

kupujejo naj se le v naših trgovinah, ki se
poznajo po tem znaku: 693 20

Ne dajte se zapeljati po reklamah, ki ima edini
namen, prodati že rabljene stroje ali take dru-
gih vrst, zlorabe ime **Singer**, kajti naših
šivalnih strojev ne oddajamo prekupovalcem,
marveč jih običajno naravnost prodajamo.

Singer Co., akc. družba za šiv. stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 4.

Na prodaj so 1258 6 stare cerkvene orglje

v župni cerkvi v Vavtvasi. Iste imajo deset
spremenov in še dobro ohranjen meh. Trebalo bi
malega popravila in bi bile dobre za kakšno večjo
podružnico.

Župni urad v Vavtvasi na Dolenjskem.

Zahtevajte zastoj

Ima franko moj veliki, bogato ilustrirani
glavni cenik z nad 3000 slikami vseh vrst
ulicinskih, srebrnih in zlatih ur, kakor tudi
vseh vrst solidnih zlatih in srebrnih, god-
benega orodja, jeklenega in ujankega blaga
po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel remon. ora 5—
izvir. izvir. „Roskopf“ pal. ora 5—
registr. „Adler Roskopf“, nikel rem-
on. s stro 7—
Goldin rem. ora „Lons“, kolesje s
dvojnimi plaščem 8-50
srebr. rem. ora „Gloria“ 8-40
„ 12-30
„ 2-20
„ 10-50

Prva tovarna za ure Hanns Konrad,
a. in. k. dvojni založnik v Mostu (Brux) 654,
Češko. 2815 1-4

Lekarna „Pri zlatem orlu“

Mr. Ph. Mardetschlaeger, kemik v Ljubljani
Jurčičev trg — Pri čevljarjem mostu

Najboljša
domača sredstva
za domačo
lekarno
so:

Dunajske želodčne
kapljice, krč utešujoče,
slast zbujajoče, vetrove od-
ganjajoče. Steklenica 20 v.,
6 steklen. 1 K. Odvajalne
kroglice (posrebrene),
želodec in črevesje čisteče.
Skatljica 70 v., 6 skatlj. 3 K.

Prašek proti kašlju in zeliščni sok proti kašlju,
kašelj utešujoča, 1 steklenica 1 K, 6 steklenic 5 K.
China-železnata malaga da kri in moč oslabilim
osebam. 1 steklenica 2 K, 6 steklenic 10 K. Želez-
nate kroglice s čokolado, za malokrne in blede
ženske in dekleta. Fluid, vrbialno sredstvo, proti
revmatizmu in protinu. Steklenica 1 K, 6 steklenic 5 K.

Vsa živinozdravila in živinoredilna sredstva,
živinski in prašičji redilni prašek itd.

„Ada“-preparati (ime oblastv. zavarovano)

so najuspešni, uporabljivi
Ada-milo in crme po-
vzroči najlepšo polt; Ada-
zobna esenca in Ada-
zobni prašek, najlepše
zobovje; Ada-lasna vo-
da in pomada, rast las;
— nikake izgube las.
Vsak komad „Ada“-
preparatov velja 1 K.

Vsa navedena sredstva pri-
rečajo se edino le v nad
300 let obstoječi lekarni
„Pri zlatem orlu“ v
Ljubljani, Jurčičev trg
v mestu, nasproti želez-
nemu (čevljarjem mostu)
in razpošiljajo vso povsod
slehri dan po pošti.

1124 7

Gospodarska zveza v Ljubljani

razpisuje sledeče službe:

1 disponenta, 1 potovalca,
3 knjigovodskih uradnikov in
1 kletarja.

Službe se nastopijo lahko takoj, vsaj pa do 15. ali 31. julija.

Plače po dogovoru.

Nastavljenje se izvrši po kratki preizkuševalni dobi definitivno s pravico, do si-
stematično urejenega povišanja plač.

Lastnoročno pisane prošnje naj se naslovijo na **dr. Vladislava Pegan v**
Ljubljani. 1302 3-2

Pozor!

Podpisani slavnemu občinstvu vljudno naznanja, da ima v zalogi (katera se
lahko ogleda na pokopališkem dvorišču pri sv. Križu) veliko izbiro vsakovrstnih

nagrobnih spomenikov

Izdelujejo se spomeniki na željo slav. občinstva po natančno in brezplačno
izvršenih obrisih iz vsakovrstnih marmorjev: granita, sijenita, kraškega, krastal-
skega in kararskega, po najnižjih cenah.

Cene spomenikov od 30 K višje.

Z odličnim spoštovanjem

1170 6-6

Mihael Finžgar, kamnoseški mojster pri novem pokopališču.

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev itd.

naznanja prečistiti duhovščini, cerkvenim
predstojnikom in dobrotnikom, da je pre-
vzel znano 2795 52-10

podobarsko delavnico

umrlega g. And. Rovčka,
Kolodvorske ulice šte. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da bodem
vestno izvrševal svoj poklic in prosim za
zaupanje. Tekom 10letnega praktičnega dela
pri rajnkem g. Rovčku pridobil sem si
toliko spretnosti, da se bode v prihodnje
ravno tako solidno in kolikor mogoče po
nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu si usojam najvljudneje sporočiti, da sem se preselil s svojo
MIZARSKO OBRTJO
iz Bohoričevih ul. 3 v lastno hišo v Linhartovih ul. št. 8, kjer sem jo primerno povečal. Potrudil
se bom, da vsestransko ustrezem željam cenj. naročnikov. Velepoštovanjem

1143 10-9 **ALOJZIJ TRINK,** miz. mojster.

Rokavice

za dame, gospode in otroke. Glace vulnate, tricot in cuirnaste. — Moderne kravate, petlje,
samovoznice, vedno novosti v največji izbiri pri

P. Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice šte. 7.

766 7 c

883 12-8

BR. HLAVKA.

Priporočam svojo bogato zalogo
zdravilnega orodja za bolniško
oskrbo, obveze za zdravilstvo,
Saxlett-aparat in bandaže itd. v
Ljubljani, Prešernove ul.

Samo 5 vinarjev

Vas stane, da zahtevate moj ravno kar izišli veliki
cenik, katerega pošljem zastoj in poštne prosto.
Veliki promet! — Nizke cene! — Dobro blago!

Nikelnaste ure od gl. 1-90 do gl. 12-—, srebrne ure od gl. 3-90 do
gl. 80-—, zlate ure od gl. 12-— do 500-—. — Srebrne verižice od
gl. —90 do gl. 20-—, zlate verižice od gl. 10-— do gl. 250-—.

Velika izbira pripravnih krasnih birmanskih daril!

Priporočam se z velepoštovanjem

H. Suttner, urar in trgovec,
Ljubljana, Mestni

trg :
nasproti
rotovža.

Pozor

toraj pri nakupovanju ur, zlat-
nine in srebrnine! Kdor si želi
kupiti dobro in zanesljivo uro,
naj se zaupljivo obrne na
prvo domačo eksport. tvrdko,
kjer bodele gotovo najboljše
postreženi. Imam ogromno
zalogo prve vrste švicarskih
žepnih ur, verižic, zapestnic,
obeskov, okrasov, uhanov in
prstanov z navadnimi in bri-
ljantnimi kamni; vseh vrst
budič, stenskih in salonskih
ur, blago iz kina-srebra itd.
vse zaradi prevelike zaloge
: po konkurenčnih cenah. :

Pozor

1049 30-18

p. n. gosp. gostilničarji, zasebniki!

Vinska trgovina Alojzija Zajca v Spod. Šiški pri Ljubljani

ima v zalogi najboljša in jamčeno **pristna vina** iz najslavnejših vinskih
goric, kakor: dolenski cviček iz Gadove peči in iz Drenove, bizeljec,
sromelčan in druga štajerska vina, hrvaško, istrsko in goriško vino.

Cena zmerna; postrežba solidna in točna; uzorci na razpolago!

Podružnice:
Kraja v zvezi: Graben 25, Mala ulica, Most, ulica 17, Madon, Brno,
Čekla Ege, Čekla Kana, Koroški Koroš, Koroški, Novi Jile, Plova,
Koroška in Koroška.

Manjalska na Dunaji:
1. Wollzeile 1, 2. Taborstrasse 4, 3. Ungargasse 77 (vogeit Renawaga), 4. L.
Wongasse 27, 5. Wiedner Hauptstrasse 12, 6. Gahöbnerstrasse 88 a,
7. Gumpendorferstr. 22, 8. V. Mariabacherstrasse 19, 9. V. Lohengelerstrasse
133, 10. Alsterstrasse 32, 11. Favoritstrasse 69, 12. V. Wollzeile 22,
13. Döblinger Hauptstr. 22, 14. V. Wollzeile 22.

Manjalska delniška družba 45 120 173

„MERCUR“

Dunaj, L. Wollzeile 1.

Ako kapital K 20.000.000 Zavar. sklad K 5.000.000

najkvalitetnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavic, sreč
deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskontiranje
ušrebanih zastavic in obliščev sreč in zastavic

Ponudimo vsako poljubno množino

zidarske opeke, zarezanih strešnikov

(sistem Marzola),

portland-cementa najboljše vrste, lončenih pečij itd. ki se dajo privezati ali pribiti na late, torej so popolno varni pred viharji.

F. P. Vidic & Komp. v Ljubljani.

1282 (2)

Za dame! elegantne klobuke Za otroke!

ter vsakovrstne modele priporoča 2237

A. Vivod - Mozetič Ljubljana
Stari trg 21.

Modni salon trgovsko modnega blaga itd. Popravila klobukov ceno in fino. Zunanja naročila točno. Filijalka v Kranju na Glavnem trgu.

= Za košnjo =

priporočamo najboljše

amerikanske kosilne stroje **Mc. Cormick**

kateri niso samo po izreku enega samega, nego na Kranjskem že od več sto posestnikov, ki te stroje že več let uporabljajo, kot najboljše in za naše kraje kot **MC. CORMICK.**

najsposobnejši spoznani. — Vsakdo naj se torej sam prepriča in kupi le kosilni stroj **MC. CORMICK.** Opozarjamo posebno na naše nove nože z gostimi zobmi, ki posebno globoko režejo, za nizko in redko travo.

— Edini zastopniki za Kranjsko: —

Karol Kavšek nasl.

Schneider & Verovšek, Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Moderna svilena krila

iz žumče svile, dalje krila iz lustra, klota in batista. Predpasniki za dame, deklice in otroke vedno v največji zalogi pri

P. Magdič, Ljubljana, Prežernove ulice šte. 7.

766 A d

Važno za trgovce in žganjetoče.

Opozarjam p. n. trgovca, žganjetoče, kakor tudi gostilničarje na svojo veliko zalogo **esenc, rumove kompozicije, raznovrstnih čajev, konjakov, malage, Lacrimae Christi, fi-nega jamajskega ruma, pristne slivovke, brinjevca, tropinovca in pa vseh vrst likerjev.**

Ugodno je za vsakega odjemalca, ker razpošiljam vsako množino po isti ceni, kakor trdke iz nemških krajev ter jamčim za najboljši uspeh vsake esence po priloženem navodilu. Neugajajoče blago sprejemem na svoje stroške nazaj. 2495 26-24

Za obila naročila se priporočam s spoštovanjem

Avgust Benigar

I. kranjska trgovina s čajem, rumom in esenci, Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3.

Pozor! Čitaj! Pozor!
Slavonska biljevina.

Ta je napravljena iz najboljših gorskih zelišč ter se izvrstno in z najboljšim uspehom uporablja proti zastarelemu kašlju, bolih v prsih, prehlajenju v grlu, hripavosti, težkem dihanju, astmi, pljučnem kataru, suhem kašlju, tuberkulozi itd. 814 20-8 b

Delovanje izhorne, uspeh sigurn. Cena je franco na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 40 v., 4 steklenice 5 K 80 vin. po povzetju, ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 2 steklenici se ne pošilja. — Prosimo, da se naroča naravnost od

P. JURIŠIČA, lekarnarja v Pakracu št. 65 (Slavonija).

Nad St. Vidom je 1176 5

griček

naprodaj s prijaznim razgledom, kjer je posestvo, ki obsega do 1 orala zemlje, s sadnim drevjem in malo gozda. Zelo pripravno za letovišče. V bližini je studenec z jako dobro vodo. Poizve se v prodajalni na **Sv. Petra cesta 14 v Ljubljani.**

SLIVOVKA

tropinovec
kranjski brinjevec

875 104-13

Odlikovano v Parizu.

se dobi v sodih od 60 litrov naprej po prav primerni ceni v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in
rektifikarni sadja

M. Rosner & Co.,
Ljubljana,
Spod. Šiška, poleg Kosler-
jeve pivovarne.

Podružnica
v Spijetu.

Delniška glavnica
11 K 2.000.000. 11

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča

žrebanje glavni dobiček

promese na srečke iz l. 1864, cele à K 22.—, polovice à K 12.—, 1. junija K 300.000.—
sprejema vloge na knjižice in na tekočiračun ter je obrestuje po 4 1/2 %.

Podružnica
v Celovcu.

1 Rezervni fond
11 K 200.000. 11